

**V ŠTEVILKI, KI JE PRED VAMI,
MED DRUGIM TUDI:**

V ŽARIŠČU

Solidarnost kot lepilo družbe

POGLED NAPREJ

Zoran Stančič: Evropska solidarnostna enota je ključni del naših prizadevanj za krepitev vloge mladih.

EVROPSKA SOLIDARNOSTNA ENOTA

Vse, kar morate vedeti o novem programu EU.

REFLEKSIJE

Kaj mi pomeni solidarnost?

SOLIDARNOST

2018 / DECEMBER

REVIJA

MLADIVE

ŠT.
39

KOLOFON:

Založnik:
MOVIT, Ljubljana
Odgovorni urednik: Janez Škulj
Uredništvo: Borut Cink (izvršni urednik), Meta Brečić
Lektoriranje in prevajanje: ALAM, Aleš Lampe s.p.
Oblikovanje: AIKO, Maja Cerjak s.p.
Naslov uredništva: MOVIT, Dunajska 5, 1000 Ljubljana
E-pošta: info@movit.si
Spletna stran: www.movit.si
Telefon: +386 1 430 47 47
ISSN: 1580-805X
Tisk: Birografika Bori, december 2018
Naklada: 500 izvodov
Revija je brezplačna.
Naslovnica: © European Union, 2016 / Source: EC - Audiovisual Service / Photo: François Walschaerts

Če ni drugače navedeno, so fotografije iz vira Fotolia.com in Shutterstock.com

KAZALO

04

AKTUALNO

Janez Škulj:
Evropski solidarnostni enoti na pot

08

V ŽARIŠČU

Anica Mikuš Kos:
Solidarnost kot lepilo družbe
Jaka Kukavica:
Pravo EU in solidarnost – med ideali in dejstvi
dr. Andrej Kirbiš:
Solidarnost mladih v Sloveniji

16

INTERVJU

Borut Cink:
Evropska solidarnostna enota je ključni del naših prizadevanj za krepitev vloge mladih, intervju z Zoranom Stančičem, vodjo predstavništva Evropske komisije v Sloveniji

20

EVROPSKA SOLIDARNOSTNA ENOTA

Roberta Čotar Krilič:
Evropska solidarnostna enota, solidarnostni program novih priložnosti za mlade in širšo skupnost
Andrej Troha:
Dobra novica za povezovanje z Balkanom
Tinkara Bizjak:
Aktivnosti mreženja
Polona Siter Drnovšek:
Krog usposabljanja in vrednotenja v programu Evropska solidarnostna enota
Katja Zorc Dolenc:
Solidarnostni projekti

46

REFLEKSIJE

Nataša Žebovec:
Spletna jezikovna podpora (Online Linguistic Support - OLS)
Boštjan Jurič:
Portal Evropske solidarnostne enote
Maja Drobne:
Vključevanje mladih z manj priložnostmi v program Evropska solidarnostna enota

Refleksije:
Kaj mi pomeni solidarnost?

50

GALERIJA

Evropska solidarnostna enota v akciji

IN THIS ISSUE YOU CAN READ

...
Short English summaries of what you can find in this issue

Foto: Tiiyen Mucik

ŽE VEČ KOT 90 TISOČ »NEAKTIVNIH, SEBIČNIH MLADIH« ZA SOLIDARNO EVROPO!

»Povsod tožbe nad današnjo mladino. Ne uči se, je predrzna, brez nekdanjih idealov; sama zabava, šport in bogsigavedi kaj še vse nepotrebno ji roji po glavi. Vse se jezi nad njo. Starši niso z njo zadovoljni, ne šola, javnost pa tudi ne.« Tako je zapisano v prispevku Misli o moderni vzgoji v časopisu Ženski svet iz leta, verjeli ali ne, 1928.

Prav zabavno, kako 90 let pozneje velikokrat poslušam povsem enako: kako današnje mlade ne zanima prav nič drugega kot zabava, da samo kritizirajo, so osredotočeni na lastne interese in tako dalje. In ko rečem, da se s tem ne strinjam, še

posebej v kakšnem zanimivem pogovoru z odločevalcem ali odločevalko (ki je seveda pozabil/-a, da je bil/-a tudi sam/-a nekaj mlad/-a in je tako »veliko« naredil/-a za »ta mlade« v zadnjih letih v Sloveniji), hitro postanem eden izmed njih. »Spet vi mladinci,« slišim. Ampak ne strinjam se na podlagi dejstev. Naj delim z vami le enega izmed njih. V raziskavi Eurobarometer o evropski mladini leta 2017 je namreč izredno zanimiv podatek, koliko mlade prebivalce v Sloveniji zanimajo »njihovi sebični interesi«. Na vprašanje, katere teme bi morale biti prioriteta za Evropsko unijo, mladi v EU v 19 % odgovarjajo, da tudi solidarnost. Odstotek mladih

v Sloveniji, ki poudarja, da je za prihodnji razvoj EU ključna solidarnost, pa je bistveno višji in znaša kar 28 %.

Priznam, vesel sem bil teh podatkov. Ker dajejo čudovito popotnico našemu skupnemu novemu evropskemu programu Evropska solidarnostna enota. Dajejo čudovito motivacijo, da bomo na Movitu, kateremu je bila zaupana vloga nacionalne agencije tudi za ta program, skupaj z vami, upam, prispevali k vzpodbujanju, krepitvi in negovanju solidarnosti na lokalni ravni po Sloveniji, v državi kot celoti in seveda v naši Evropski uniji. Solidarnosti kot prostovoljne družbene kohezije. Solidarnosti kot podpore med ljudmi. Kot vrednote.

In to bomo lahko dosegli le tako, da bomo v največji možni meri podprli aktivacijo mladih, ki jim (dokazano!) ni vseeno. In Evropska solidarnostna enota je tu zaradi tega in za to.

Ne delam si utvar, veliko dela nas čaka. Veliko razreševanja neumnih administrativnih ovir. Veliko motiviranja mladih, organizacij in lokalnih skupnosti. Veliko trme in energije, da bo program služil temu, čemur je namenjen – krepitvi solidarnosti v družbi. A verjamem, da zmoremo!

Na solidarno leto 2019! Ter odločne in aktivne mlade, ki jim ni vseeno! Srečno!

Uroš Skrinar, MOVIT

Ljubica, ko odrasteš, želim, da si samozavestna, samostojna in odločna, a dokler si še moj otrok, želim da si pasivna, igriva in poslušna.

UVODNIK

EVROPSKI SOLIDARNOSTNI ENOTI

NA POT

Janez Škulj,
MOVIT

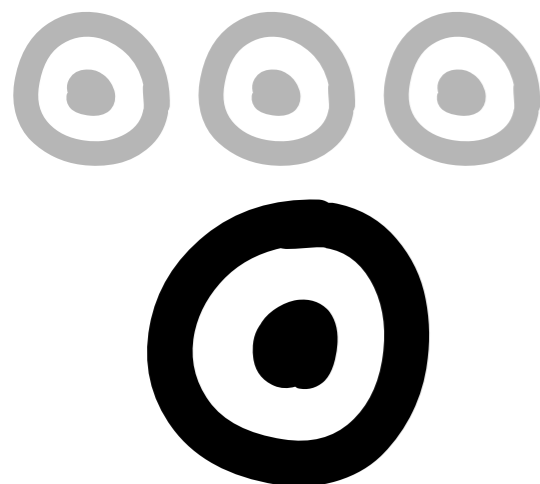
KAKO SE JE VSE ZAČELO

Prihod Evropske solidarnostne enote (ESE) je najavil predsednik Evropske komisije Jean-Claude Juncker v svojem govoru 14. septembra 2016 v Evropskem parlamentu, v sicer tradicionalnem septembrskem letnem nagovoru o stanju v Uniji. In nobena skrivnost ni, da je njegova najava udarila tudi kot presenečenje. Tudi zato, ker smo že imeli evropsko prostovoljsko službo (EVS), katere izvajanje in učinkom res ni mogoče oporekati ali celo ugotavljati, da daje premalo.

Po svoje je ta najava delovala kot hladen tuš. Ravno kar smo se začeli pripravljati na praznovanje 20. obletnice izvajanja EVS, sheme podpore čezmejnemu prostovoljstvu, ki sama po sebi temelji na solidarnosti udeleženih prostovoljcev in prostovoljk. Tudi v tem okviru so bili izpostavljeni mnogi rezultati izvajanja EVS, isti ali pa podobni, kot naj bi jih dosegala ESE. In vsaj v prvem hipu se je komu še zdelo, da najavljena uveljavitev ESE ne pomeni konca EVS. Da gre za novo, dodatno možnost, ki naj spodbudi mobilnost mladih prostovoljcev. Kajti EVS je res kvalitetna shema, a na koncu s svojim finančnim potencialom vseeno doseže majhno število mladih. Za večje številke bi bilo potrebno več sredstev.

Foto: © European Union, 2017 / Source: EC - Audiovisual Service / Photo: Etienne Ansothe

Okoliščine najave, predvsem pa potrebe po tem, da se nekaj ukrene, so tudi jasne. Takrat – še vedno smo v septembru 2016 – je Evropska unija imela za seboj težkih zadnjih 12 mesecev. Drugo polovico leta 2015 je zaznamoval izbruh migrantske krize, ki je razdelila države Evropske unije, in čeprav je težko reči, da je bila delitev zgolj med zahodom in vzhodom, na prvi pogled že kaže tako. Vendar ko že govorimo o tem, kar naj bi – med drugim zaradi pomanjkanja »solidarnosti« – že kdaj kaj razdelilo, ne gre spregledati prve velike razpoke, ki jo najbolj simbolizira grška finančna kriza. Takrat naj bi bila delitev med južnimi in severnimi državami EU.

Zato vrnitev »solidarnosti« na dnevni red debat o Evropski uniji niti ni nepričakovana. V teh debatah se poudarja, da je bila ravno solidarnost eden izmed temeljev, na katerih se je začela zgodba o evropski integraciji, ki jo danes predstavlja EU. In – vsaj z mojega vidika – res je bila tudi solidarnost, a nikakor ne sama za sebe, temveč vedno v povezavi z drugimi načeli, a tudi tedanjimi okoliščinami. Znotraj »zahodne« Evrope, še večkrat pa s tistim, kar je po številu držav vse večjo ekonomsko integracijo razlikovalo od drugih delov, ne samo v Evropi, ampak tudi v svetu.

Zato naj ne bo nobenega dvoma, ESE je politični projekt. Že samo sodelovanje v tem programu bo tudi »politično« opredeljevanje. V tej luči je ESE podobna pobudi Mladi za Evropo iz druge polovice osemdesetih let prejšnjega stoletja, ki je bila ravno tako povezana z utrjevanjem možnosti za več evropskega povezovanja – pač del spremljevalnih ukrepov na poti do mastrichtske pogodbe o EU iz leta 1992.

In za razliko od dosedanjih programov na področju mladine se pri snovanju in sedaj tudi pri uveljavljanju ESE mnogo več razmišlja o delu z bivšimi udeleženci projektov ESE. Pri tem ne gre skrivati, da je namera tudi oblikovati skupnost ljudi, ki se bodo v svojih življenjih, zasebno in poklicno, zavzemali za ideale, zaradi katerih so del svojega življenja posvetili zelo konkretnim prispevkom lastne »solidarnosti«.

ESE LE ZNOTRAJ EU ALI TUDI ŠIRŠE?

Eno izmed manj prijetnih presenečenj v zvezi s prvotnim predlogom za ESE pa je bila predlagana osredotočenost njenega izvajanja le znotraj EU. Predlog, kot ga je objavila Evropska komisija, je na praktični ravni uveljavljanje ESE predvideval le znotraj obsega držav članic EU. Pač skladno z izhodiščem predloga, da naj ESE živi kot del instrumentarija, ki spodbuja in krepi notranjo kohezivnost v Evropski uniji. Tako med državami članicami kot v njih. Čeprav je predlog dopuščal možnost, da se ESE kot programske države pridružijo tudi druge države, ne zgolj članice EU,

na podlagi dvostranskega sporazuma med takšno državo in EU. Izginil pa je pojem partnerskih držav, torej držav, ki iz takšnega ali drugačnega razloga ne morejo postati programske države.

A takšna omejitev je v nasprotju z vsem dosegljivim razvojem evropskih programov na področju mladine in mladinskega dela, kjer že vrsto let poznamo odprtost do partnerskih držav, torej možnosti za vključevanje mladih in njihovih organizacij iz držav, ki niso članice EU, predvsem z območij, ki so zajeta v t. i. sosedsko politiko (mediteranske države, Vzhodna Evropa in Kavkaz) ali območja t. i. potencialnih ali dejanskih kandidatov za članstvo na območju Zahodnega Balkana.

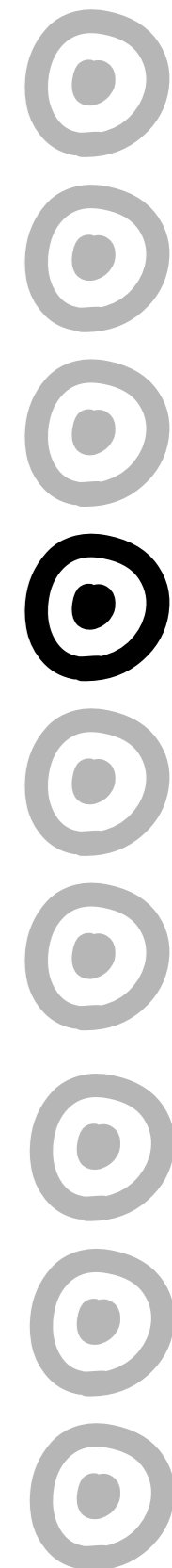
Zato čeprav ni bilo v prvem planu, je bila razprava o ESE in ustvarjanje njegovega pravnega okvirja tudi debata o EU in njenem odnosu s sosednjimi regijami. Glede tega velja omeniti pomembno dejstvo, da se je večina držav članic zavzela za ohranitev geografskega okvirja, kot smo ga poznali do sedaj v okviru EVS. Vendar le za prostovoljski steber ESE, partnerske države pa so izključene iz sodelovanja v zaposlitvenem stebru ESE.

KAJ PONUJA ESE MLADEMU ČLOVEKU

Pot od Junckerjeve najave do uveljavitve novega programa je sedaj mimo. Septembra 2018 je tudi Evropski parlament potrdil usklajeno besedilo uredbe, s katero je vzpostavljena sedanja ESE, ki bo trajala do konca leta 2020. Potem naj bi začel njen naslednik, tudi samostojni program, za čigar pravno podlago sedaj tečejo postopki sprejemanja.

V svojem izhodišču sedanja uredba o ESE ostaja zvesta svojemu političnemu smotru, kot je bil predstavljen septembra 2016. ESE naj bi nagovorila in spodbudila čim večje število mladih, da del svojega življenja namenijo konkretnemu izrazu lastne solidarnosti in s svojim čisto konkretnim delom pomagajo razrešiti ali pa ublažiti vse mogoče razkorake v današnjih evropskih družbah. Kar naj bi samo po sebi razvijalo občutek za solidarnost v družbi, za utrjevanje načela solidarnosti kot pomembnega načela urejanja marsičesa v družbi. Ki naj – srednjeročno in dolgoročno – krepi kohezivnost družbe in zagotavlja kolikor toliko stabilnosti družbe. Brez prevelikih odklonov v to ali ono skrajnost.

In ostaja zvesta v enem izmed pomembnih izhodišč predloga, namreč da so lahko mladi sami, brez posrednikov, pobudniki solidarnostne akcije v svojem lokalnem okolju. Vsekakor velja pozdraviti »vrnitev« možnosti pridobitve podpore za solidarnostne projekte, ki ne bodo mednarodni projekti in katere pobudnik, orga-

nizator in izvajalec bo skupina najmanj petih mladih, ki bodo želeli s svojimi aktivnostmi pripomoči k večji dobrobiti pomoči potrebnih v svoji lokalni skupnosti. Čeprav bo možnost podpore v tem delu majna, je že zaradi svoje simbolike zelo pomembna.

V tej smeri, čim manj posrednikov, govori tudi druga pomembna sprememba glede na EVS, in sicer da ESE ne temelji več izključno na partnerstvu med pošiljajočo in gostiteljsko organizacijo. Pot do možnosti vključitve v ESE se začne z vpisom posameznika med kandidate in kandidatke na portalu ESE. Na portalu ESE bodo tudi vse priložnosti za napotitve, prav tako pa se lahko povezovanje med bodočim prostovoljcem ali prostovoljko in gostiteljsko organizacijo zgodi kar tam.

Vendar ESE ne bo zgolj program podpore čezmejnemu prostovoljstvu, v tem se bo temeljito razlikovala od dosedanje evropske prostovoljske službe. Prinaša pomembno novost, namreč t. i. zaposlitveni del, ki bo poleg napotitev prostovoljcev spodbujal in podpiral tudi mobilnost za namen zaposlovanja in opravljanja pripravništev na področjih, ki jih lahko tako ali drugače uvrstimo med solidarnostna področja.

O POVEZAVI Z MLADINSKIM DELOM

O povezavi med ESE in mladinskim delom res ne gre izgubljeni preveč besed. Kdor bo hotel, bo našel povezave, tudi močne. Ključna skupna točka je vsekakor osredotočenost na mladega človeka, na prostovoljno udejstvovanje mladih, a če je to ključno merilo za prepoznavanje mladinskega dela, potem je celotno srednješolsko izobraževanje tudi mladinsko delo. Srednješolci so predvsem mladi ljudje in v prostovoljnost šolanja v srednjih šolah tudi ne gre dvomiti. A tudi o EVS nismo veliko govorili kot o mladinskem delu, smo pa o učni mobilnosti v kontekstu mladinskega dela.

Še bolj pa v to umeščenost v mladinsko delo, pa čeprav le njegov siceršnji kontekst, zarezhe t. i. zaposlitveni steber ESE, kjer bo program podpiral tudi sodelovanje na osnovi zaposlitev in pripravništev pod zelo širokimi pogoji, le da bo zaposlitev na enem izmed solidarnostnih področij. Ta pa so definirana zelo široko – mednje se mirno lahko uvrstijo domovi za ostarele, bolnišnice, takšne ali dru-

gačne socialne službe, tudi čisto gospodarske družbe, če bo delo zaposlenega osredotočeno na družbeno koristne pobude zasebnega sektorja. In v izogib nesporazumom, sredstva ESE bodo lahko pokrila marsikateri strošek v zvezi z zaposlitvijo ali pripravništvom konkretne osebe, recimo stroške selitve konkretne posameznika zaradi zaposlitve ali pripravništva, pri pripravništvih tudi stroške mentorstva. Vendar pa ključnega, sredstev za plačo pripravnikov ali zaposlenih, ne bodo.

Pri tem ne gre izključiti, da bi se na srednji rok, vsaj v okviru kuvert evropskih sredstev na nacionalni ravni, oblikoval kakšen komplementarni razpis, ki bi dejansko odprl širšo možnost vključevanja pripravnikov in zaposlenih v okviru ESE. Tu je – vsaj po mojem osebnem mnenju – nekaj priložnosti tudi za močnejše akterje v mladinskem sektorju.

Z vidika evropskega programa, ki se je osredotočal na čezmejne učne mobilnosti, je zanimiv tudi velik skok v možnost napotitev prostovoljcev ESE ter zaposlenih ali pripravnikov znotraj posamezne države. Res bo ta možnost notranjih mobilnosti s podporo ESE omejena, a bo obstajala in daje marsičemu drugačen ton, tudi kakšen smoter več, ki ga v izvajanju evropskih programov na področju mladine do sedaj nismo videli.

Prvi pokazatelj širjenja izven prostora mladinskega dela bodo novi prijavitelji, ki bodo ESE predvsem prepoznavali kot program prostovoljstva in ki se s svojimi siceršnjimi dejavnostmi ne uvrščajo ravno med organizacije, ki pretežno izvajajo mladinsko delo. V tej luči ni nepomembno, da naj bi naslednik ESE po letu 2020 vključil tudi do sedaj samostojno pobudo Prostovoljci EU za humanitarno pomoč.

Toda če ESE s svojo vsebino presega zgolj polje mladinskega dela, to ne pomeni, da v polju mladinskega dela ni prostora za ESE oziroma tisto, kar spodbuja. Spodbujanje prostovoljstva med mladimi je še vedno močan del tudi v predlogu prenovljene evropske strategije za mlade za obdobje 2019–2027. Gre tako za vključevanje mladih, ki naj okrepi sodelovanje mladih v civilnodružbenih in demokratičnih procesih, in za povezovanje mladih znotraj evropske integracije z namenom spodbujanja solidarnosti in medkulturnega razumevanja kot za izkoriščanje priložnosti za učenje, zaposlitev ali prostovoljstvo v tuji-

ni. S tega vidika je ESE zagotovo sestavni del instrumentarija, ki naj podpira uresničevanje ciljev evropske strategije na področju mladine v naslednjem obdobju.

ESE NA POT V SLOVENIJI

Prvi prijavní rok, na katerem se je bilo mogoče potegovati za podporo v okviru ESE, je potekel v oktobru. Odziv ocenjujemo kot soliden, zadosten, da bo mogoče dodeliti vsa razpoložljiva sredstva. A nič kaj obetaven za tista sredstva, ki bi jih lahko dodeli v zaposlitvenem delu. Tokrat jih res lahko prerazporedimo na prostovoljski del, a to je mogoče le letos. In se pošteno zavedamo, da bo izvajanje zaposlitvenega dela v Sloveniji hud izziv.

ESE sam vidim kot napor, ki naj v zgodbo o tem, kakšna naj bo evropska integracija jutri, pritegne čim več mladih tako znotraj EU kot tudi v njeni soseščini. Možnosti spoznavanja različnih realnosti v različnih delih sedanje EU skozi bivanje in delo v teh okoljih zagotovo krepi boljše razumevanje različnosti, a upajmo, da tudi v isti meri potrjuje odgovor, da je evropska integracija kljub svojim slabostim najboljši odgovor na sedanje in jutrišnje izzive evropskih družb.

S tem pa se lahko vrnemo nazaj k solidarnosti kot eni izmed temeljnih vrednot družbe, ki jo želimo graditi. Pa naj gre za lokalne ravni, kjer bivamo, za nacionalne zgodbe ali seveda tudi raven celotne evropske povezave.

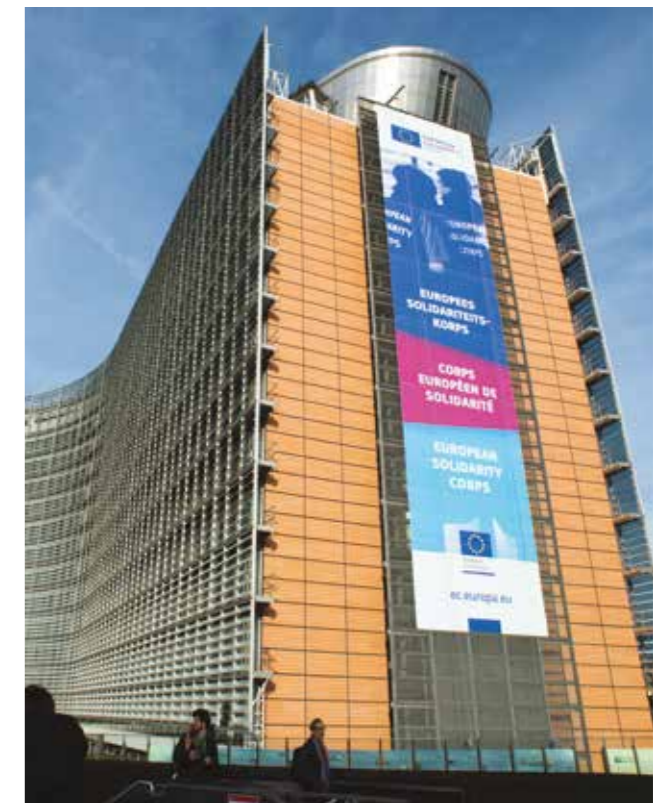
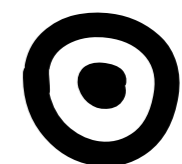

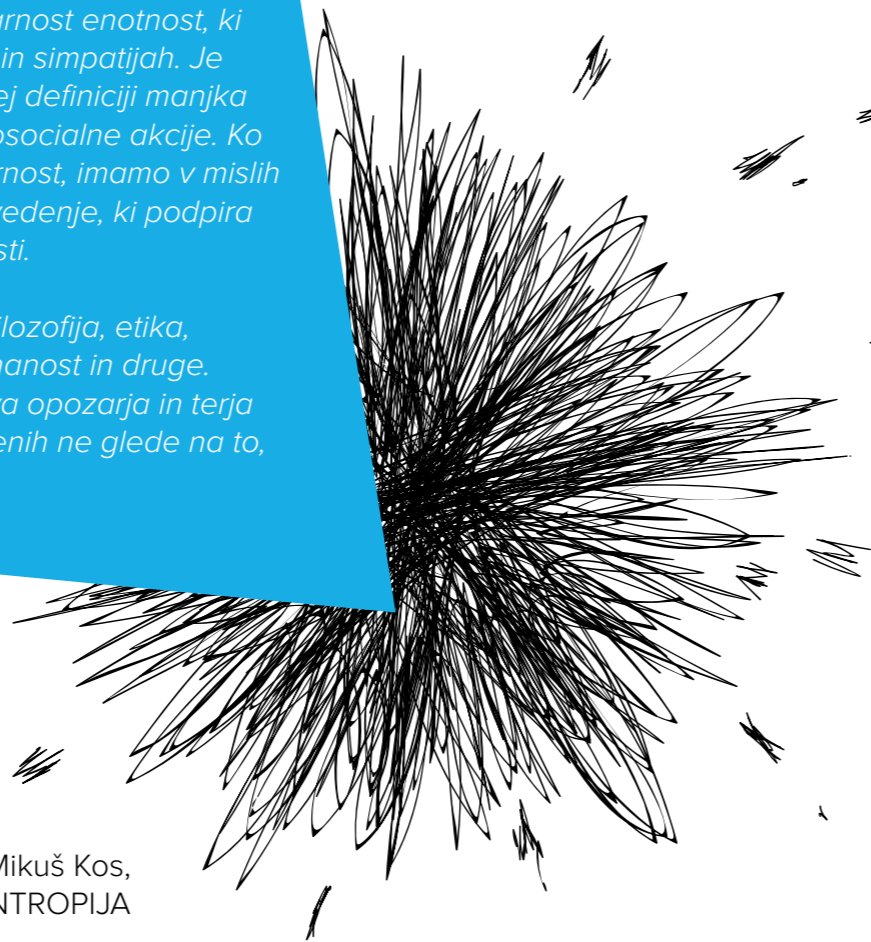
Foto: © European Union, 2016 / Source: EC - Audiovisual Service / Photo: Mauro Bottaro

KAJ JE SOLIDARNOST

V opredelitvah lahko preberemo, da je solidarnost enotnost, ki temelji na skupnih interesih, ciljih, standardih in simpatijah. Je vezivo, ki povezuje ljudi v družbeni skupini. Tej definiciji manjka element izražanja solidarnosti, delovanja, prosocialne akcije. Ko v običajnem govoru izrečemo besedo solidarnost, imamo v mislih z besedo ali dejanjem izraženo solidarnost, vedenje, ki podpira drugega, pomaga drugim, skupini ali skupnosti.

S solidarnostjo se ukvarjajo številne vede – filozofija, etika, psihologija, sociologija, verske vede, nevroznanost in druge. Papež Frančišek v svojih govorih vedno znova opozarja in terja solidarnost vernikov do prikrajšanih in ogroženih ne glede na to, kateri skupini pripadajo.

Anica Mikuš Kos,
SLOVENSKA FILANTROPIJA

K

Kar nekaj časa je veljalo, da je človek sebično bitje, narejen tako, da ščiti le svoje interese. Šele zadnji dve desetletji se širijo spoznanja o genetsko osnovanih vrojenih osnovah za solidarnost in prosocialno vedenje. Odkritja nevroznanosti kažejo na to, da obstajajo možganski procesi, zrcalne celice, priključki in povezave v možganih, ki so osnova za empatijo, prosocialno in solidarnostno vedenje.

Solidarnost se dogaja na različnih ravneh. To so lahko zakonjeni odnosi vzajemne pomoči, kakršne zagotavljata država ali lokalna oblast v socialnih državah in v socialističnih družbenih ureditvah (npr. država poskrbi za revne regije, občina poskrbi za svoje šibke člene). Izraža se v okviru tvorb civilne družbe (npr. sindikalnih organizacij, nevladnih organizacij) in v verskih organizacijah. Je nepisano pravilo družinske skupnosti. Beremo, da je solidarnost enotnost ali podobnost čustev in dejanj ljudi s skupnim interesom in cilji ali borba proti skupnemu sovražniku ali vzajemna podpora znotraj skupine. Toda v današnjem času naglih sprememb, migracij, geografske prehodnosti in dostopnosti informacij, enota skupnega interesa in delovanja v vse večji meri postajajo regije ali cel planet. Na primer, ko si prizadevamo za zmanjšanje po človeku povzročenih klimatskih dogajanj s posledičnimi ekološkimi spremembami, ki ogrožajo ali prizadevajo celotno človeštvo, imamo opraviti z globalno solidarnostjo.

Raven solidarnosti v različnih družbah je različna. Odvisna je od tega, koliko neka družba podpira in moralno nagraduje solidarnost. Solidarnostno vedenje posameznika je odvisno od individualnih vrojenih lastnosti, od socializacije

(družinske, šolske, socializacije, ki jo izvajajo druga okolja), od konteksta in od konkretnih okoliščin.

Glede izvora solidarnosti je veliko teorij. V družboslovnih tekstih najdemo trditev, da izhaja iz spoznanj o soodvisnosti in da pri solidarnostnem vedenju pričakujemo, da bodo tudi drugi pomagali nam, če bomo stiski. Toda veliko raziskav kaže na primarni genetsko pogojen človeški impulz podpreti druge, pomagati drugim, priključiti svoje energije prizadevanjem drugih, pri čemer so drugi tisti, ki so ogroženi, v stiski, se jim godi krivica ali pa želijo nekaj izboljšati. Seveda smo lahko tudi solidarni z manjšinskimi, neofašističnimi skupinami in jih podpiramo z izrečenim stališčem, finančno, logistično. V tekstu govorimo o solidarnosti, namenjeni podpori in pomoči prikrajšanim ljudem, skupinam, skupnostim, ki so ogrožene, izključene, marginalizirane, stigmatizirane, se jim godi krivica, trpijo – torej o solidarnosti, ki vsebuje humanistične vrednote.

Prva stopnja solidarnosti je vedenje in zavedanje, da obstaja potreba drugih po podpori in pomoči. Pri današnji informiranosti o bližnjih in daljnih dogajanjih in o globalnih dogajanjih so vednost o potrebah, stiskah, težavah, katastrofah, tragedijah zagotovljeni. Druga stopnja je odziv na to vednost. Gre za vrednotni, moralni in seveda čustveni odziv. V tem odzivu ima pomembno vlogo empatija kot sposobnost živeti se v položaj drugega, ga razumeti kognitivno in čustveno sodoživeti drugega. Tretja stopnja je konkretni in očitni odziv posameznika na zaznano dogajanje in situacijo. Stališča do dogajanja in vedenjske odzive pogojujejo naše vrednote, etika, mora-

la, človečnost posameznika. Oprijemljiv odziv je odvisen od posameznika – njegovih energij, poguma, socialne odgovornosti, veččin, zmogljivosti, prioritet in od zunanjih okoliščin. Za aktivnost v korist tistih, s katerimi smo solidarni, uporabljamo običajno naziv prosocialno vedenje. To se lahko izraža na različne načine. S tem, da glasno in javno izrazimo svoja podpora stališča, s konkretno pomočjo materialne ali psihosocialne narave, s prostovoljnimi delom. Socialni aktivizem predstavlja pomemben način udejanjanja solidarnosti. Solidarnost pridobi svoj smisel, svojo koristnost, ko je udejanjena.

Pri izražanju solidarnosti do skupin, s katerimi nimamo istih neposrednih interesov (npr. skupine migrantov, homoseksualne skupine, katerim ne pripadamo), vstopi v igro altruizem. O altruizmu govorimo, ko nekdo stori ali počne nekaj, kar pomaga drugemu, v korist drugega ali skupnosti in pri tem sam utrpi neko škodo, poslabšanje, izgubo ter ne pričakuje povračila za svoje odrekanje ali tveganje.

Raven solidarnosti v različnih družbah je različna. Odvisna je od tega, koliko neka družba podpira in moralno nagraduje solidarnost. In seveda, kakšno solidarnost nagraduje.

Zelo blizu pojmu solidarnosti je danes zelo razširjen pojem socialnega kapitala. Ta je proizvod socialnega tkiva skupnosti, izhaja iz kakovosti odnosov, sinergij, ki razvijajo človeške potenciale. Je nevidna snov in podlaga, ki fermentira socialne energije in procese ter aktivira potenciale skupnosti. Izhaja iz vezi in kohezivnih sil med člani družine, člani skupine ali skupnosti ali člani različnih skupnosti.

SOLIDARNOST KOT LEPILO DRUŽBE

Če se dlakocepsko poglobimo v definicije, bomo ugotovili, da je veliko prekrivanja, da meje opredelitev niso jasne. Toda ne gre za teoretiziranje o definicijah in naravi solidarnosti. Gre za ozaveščanje o vrednosti solidarnosti in človečnosti obvezanosti k solidarnosti z ljudmi v stiski, v boju zoper krivice, nasilje, vse slabo, kar ogroža in prizadeva človeški rod. Za to, da je solidarnost nosilni steber človečnosti.

IZRAŽANJE SOLIDARNOSTI

Izražena solidarnost terja moralno odločitev, za čigavo korist se bom zavzemala, denimo, ali v korist lastne skupnosti, da ji bo bolje ali da ji ne bi bilo nič slabše, kot ji je sedaj, ali v korist trpečih, ki živijo v skrajni bedi. Pri tem smo lahko izpostavljeni velikim pritiskom s strani okolja. Ko so se ob zadnjih masovnih valovih beguncev aktivirali v Sloveniji številni prostovoljci, so pripovedovali o negativnih reakcijah v svojih domačih, učnih in delovnih okoljih. Ti pritiski so za mnoge predstavljali hujše breme kot opravljanje nelahkega dela pomoči tisočim beguncev, ki so prečkali Slovenijo.

Pri javnem izražanju in udejanjanju solidarnosti pogosto zastavimo neko dobrino svojega življenja (npr. varnost in sprejetost v lastni skupini, ko se zavzemamo za interese druge manj priljubljene ali nepriljubljene skupine, npr. beguncev) ali pa se čemu odrečemo (npr. denarju pri solidarnosti, ki se izraža z materialno podporo prikrajšani skupini). Za solidarnostno vedenje v korist manjšine, ki predstavlja »druge« so običajno potrebni pogum, izpostavljanje, marsikdaj tudi tveganja. Solidarnost terja razmislek o dogajanjih, oblikovanje stališč, presojo učinkov svojega dejanja ter vrsto človeških kvalitet in zmogljivosti. Lažje je biti solidaren v skupini enako mislečih kot individualno solidaren.

Ko gre za solidarnost, običajno nimamo v mislih odnosa do posameznika, temveč odnos do socialne skupine. Zato se s pozitivno, človečnostno solidarnostjo tesno povezuje koncept socialne odgovornosti.

KORISTI OD SOLIDARNOSTI

Solidarnost prinaša pomembne koristi posamezniku in skupnosti. Iz nje

raste občutek vzajemnega zaupanja in povezanosti znotraj manjših in večjih skupin. Kakorkoli opredelimo solidarnost, načelo recipročnosti ostaja prisotno. Če druge podpremo, lahko z večjo verjetnostjo pričakujemo, da bodo tudi oni nas podprli, da nam ne bodo prizadeli zla.

Na individualni ravni solidarnostna dejanja povzročajo zadovoljstvo, da smo nekaj dobrega storili za druge. Danes imamo raziskovalne dokaze o tem, da se ob dejanjih v korist drugih sprožajo v možganih procesi, značilni za stanja zadovoljitve in zadovoljstva. Izkazovanje solidarnosti je čustvena, socialna in praktična vaja, ki prispeva k razvoju človekove osebnosti, širi krog spoznanj, razvija praktične in socialne veščine. Največ raziskav o učinkih solidarnostnega vedenja je opravljenih pri prostovoljcih, ki pomagajo ljudem ali skupinam v stiski. Glavne ugotovitve pri mladih prostovoljcih so naslednje. Vzgoja za solidarnost je oblika vzgoje mladih za odgovorno državljansko vlogo. Gre za proces socialnega učenja, povezanega z akcijo po načelu »učenje skozi delovanje«. Mladi, ki delujejo solidarnostno, se skozi opažanja, izkušnje in refleksijo ozaveščajo o socialnih dogajanjih in potrebah v svojih okoljih, prepoznajo možnosti, kje in kako lahko kot državljani prispevajo k pozitivnim spremembam v stiski, prikrajšanim skupinam in skupnosti. Razvijanje solidarnosti pri mladih je vzgoja za participativno in odgovorno državljansko vlogo. Nadvse pomembno za mlade je tudi učenje strategij socialnih akcij, kot so osveščanje, zagovornišvo, manifestacije nestrinjanja itd. Prosocialne dejavnosti izboljšujejo duševno zdravje in psihosocialno dobrobit mladih. Izkazovanje solidarnosti je oblika participacije mladih v socialnih

dogajanjih. Pa ne le socialnih, tudi v ekoloških dogajanjih in drugih dogajanjih, ki so povezana z usodo planeta in človeštva. Občutek prispevanja k odpravljanju slabega in zla, k pozitivnim spremembam vpliva na pozitivno podobo o sebi in na bolj optimističen pogled na možne spremembe v razvoju človeštva ter višjo raven družbene angažiranosti in aktivnosti.

Družbena funkcija solidarnosti je tudi, da hote ali nehote opozarja na družbene disfunkcije in socialne nepravilnosti oziroma na socialne krivice in širi ideologijo pravičnosti.

ZAKLJUČNA MISEL

Duh in praksa medčloveške pomoči in solidarnosti sta lastna človeškemu rodu in mu omogočata preživetje in razvoj. Predstavljata vzajemno pomoč, zagotavljanje varnosti skupine, skupnosti in v večji ali manjši meri varnost posameznika. Solidarnost je potrebno gojiti, vzpodbujati, promovirati kot pozitivno silo v neoliberalnem svetu tekme in egoizma, brezbrčnosti do manj srečnih drugih. Vendar rešitev velikih problemov današnjega sveta, kot so revščina, naraščajoča neenakost možnosti in oboroženi konflikti, ni v solidarnosti, ki povezuje ljudi, temveč terja sistemske pristope. Na obzorju je nekaj vizij, ki obetajo spremembo družbenega reda, med njimi je najbolj znana pravična ekonomija ali ekonomija pravične delitve. Solidarnost osnovnega socialnega tkiva pomaga ljudem in skupinam v stiski. Nič manj pomembno pa ni, da vrši pritisk na državo, kapital in odločevalce v smeri sistemskih sprememb za bolj pravično in varno družbo.

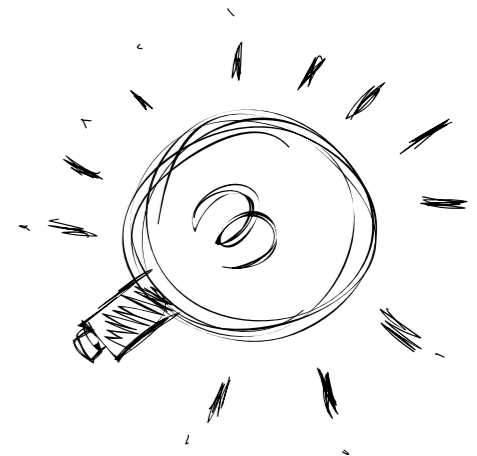

PRAVO EU IN SOLIDARNOST

MED IDEALI IN DEJSTVI

Jaka Kukavica,
DOKTORSKI RAZISKOVALEC
EUROPEAN UNIVERSITY INSTITUTE

Ideja solidarnosti je že od samega začetka evropskega povezovanja globoko vgrajena v identiteto in zasnovano Evropske unije. Omenjal jo je že ustanovni oče združene Evrope Robert Schuman v svoji deklaraciji leta 1950, omenjale so jo ustanovne pogodbe vseh treh predhodnic EU – Evropske skupnosti za premog in jeklo, Evropske gospodarske skupnosti in Euratoma –, Lizbonska pogodba pa je v ustavnopravni ustroj EU vnesla več sklicev na solidarnost kot kadarkoli prej. Kljub temu pa solidarnost v kontekstu Evropske unije ostaja eden izmed tistih enigmatičnih pojmov, ki se uspešno izmikajo prijemljivim definicijam in kravljajo možgane vsem, ki se z njim ukvarjajo.

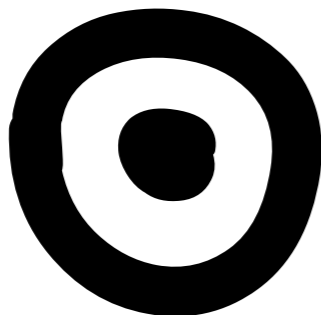

V

Vsesplošna zmeda glede pomena solidarnosti v pravnem redu EU je primarno posledica njene pomenske poroznosti. Že izven prava, v pogovornem jeziku, je solidarnost odprt pojem in odpira številna vprašanja. Se nanaša na odnose med državami (mednarodna solidarnost), med družbenimi skupinami (na primer medgeneracijska solidarnost) ali med posamezniki (ko brezdomcu odstopimo »kakšen kovanček«)? Morda na odnose med državo in posameznikom (socialna varnost), na notranje (solidarnost med državami EU) ali zunanje komponente (razvojnna pomoč EU tretjim državam) ali pa je morda omejena le na posamezna področja (na primer migracije)? In ko ugotovimo, o katerem izmed omenjenih tipov solidarnosti govorimo, pride mo šele do vsebine pojma solidarnosti – kaj pomeni in kaj zahteva?

Govoriti o pojmu solidarnosti na pomensko poln način torej pomeni opredeliti, (i) na katere odnose se solidarnost nanaša in (ii) kaj od vpletenih v te odnose vsebinsko zahteva. Kljub temu, da konkretne definicije solidarnosti v pravu EU ne moremo najti, pravo EU na prvo vprašanje vendarle poda večplasten odgovor, na drugo pa nekoliko manj zadovoljivega.

Večplastnost opredelitve dometa solidarnosti v EU je vidna predvsem skozi dualizem med splošnim in konkretnim. Na eni strani splošne določbe ustanovnih pogodb in širši ustavni ustroj EU solidarnost postavlja kot leitmotiv evropske integracije, kot idejo, s katero je prežet ves pravni red EU. Označujejo jo kot eno izmed ključnih vrednot družbe v državah članicah in kot enega izmed temeljev duhovne in moralne dediščine Unije. Solidarnost je v tem splošnem kontekstu razumljena

zelo široko. Navezuje se na medgeneracijsko solidarnost, na solidarnost med državami članicami in Evropsko unijo, na solidarnost v delovanju Unije na mednarodni ravni, na solidarnost v smislu individualnih socialnih pravic državljanov EU, najpogosteje pa ustanovne pogodbe govorijo o solidarnosti med državami članicami. Poglobitev solidarnosti med evropskimi narodi je tako prepoznana kot ena izmed glavnih želja držav članic.

Poleg te vseprisotne vloge solidarnosti kot razloga, rdeče niti in tudi aspiracije evropske integracije pa je njen pomen na nekaterih področjih še posebej poudarjen. Najbolj konkretno to najdemo v t. i. solidarnostni klavzuli Pogodbe o delovanju Evropske unije, ki zahteva, da Unija in države članice delujejo v duhu solidarnosti, če je država članica žrtev nesreče, naravne nesreče ali terorističnega napada. Primer takšnega delovanja je Solidarnostni sklad EU, preko katerega Unija letno nameni pol milijarde evrov za pomoč državam članicam, ki so jih doletele naravne nesreče. Slovenija je od leta 2007 do danes iz sklada za sanacijo posledic poplav in žledoloma prejela 48,3 milijona evrov.

Ureditev energetike in ekonomske politike prav tako spremljajo sklici na solidarnost med državami članicami pri zagotavljanju oskrbe skupnega trga z energijo in ostalimi izdelki. Ne da se spuščamo v kompleksnosti energetske in kmetijske politike na skupnem trgu, pa je potrebno omeniti kohezijsko politiko in kohezijske sklade EU, ki so v očeh javnosti verjetno najbolj konkreten izraz solidarnostne in redistributivne ekonomske politike Unije. Preko njih namreč, če poenostavimo, gospodarsko bolj razvite članice sofinancirajo infrastrukturne in druge projekte v državah članicah, ki so ekonomsko manj razvite. Še posebej je potreba po solidarnosti izpostavljena tudi na področju skupne zunanje in varnostne politike. Unijo pri njenem delovanju na mednarodni ravni vodi načelo solidarnosti, zunanja politika pa temelji na medsebojni politični solidarnosti med državami članicami. Podobna obveznost velja tudi za države članice EU, ki morajo svojo zunanjo politiko voditi upoštevajoč medsebojno solidarnost ter solidarnost do Unije in njene skupne zunanje politike. Zunanja politika Evrope je torej politika simbioze in vzajemnega upoštevanja med Unijo in članicami. Tako je vsaj na papirju – ta naj bi, pregovorno, prenesel vse. V resničnosti pa lahko vidimo globoka razhajanja med Unijo in nekaterimi članicami. Ta se v zadnjem času kažejo predvsem v različnih pogledih na bilateralne investicijske pogodbe znotraj EU ter na odnos in odziv kontinenta na vedno bolj zaskrbljujoče vojaške in kibernetične dejavnosti Rusije.

Podoben razkorak med normativnim in dejanskim, med pravom in resničnostjo, je še posebej viden na področju politike glede azila, priseljevanja in nadzora zunanjih meja. To naj bi se vodilo na podlagi solidarnosti in

pravične delitve med državami članicami, pravična pa bi naj bila tudi do državljanov tretjih držav. Konkretizacija te zahteve je bila skozi skupno azilno politiko v veliki meri neuspešna, simbol tega neuspeha pa je, v javno-političnem diskurzu konsistentno napačno razumljena, Dublinska uredba. Ponovno na škodo držav na periferiji EU, predvsem Grčije in Italije, delno tudi Madžarske, na katere je padel levji delež bremena, z dublinsko ureditvijo ni uspelo doseči solidarne in pravične razdelitve bremena procesiranja prošelj za mednarodno zaščito. Vse to je v začetku desetletja vrhunec doseglo v zadevi M. S. S., v kateri je Evropsko sodišče za človekove pravice ugotovilo kršitev prepovedi mučenja in nečloveškega ravnanja zaradi nevdržnih življenjskih razmer prosilcev za mednarodno zaščito v Grčiji. To je bil prvi udarec za nesolidarni dublinski režim, ki se je kasneje skozi druge odločitve sodišč in dejanske spremembe v azilno-migracijskih poteh leta 2015 še bolj naluknjaj. Šele v odziv na posledice izhodiščno nesolidarne ureditve so države članice le stopile skupaj in izoblikovale premeščen mehanizem, ki naj bi najbolj obremenjeni državi, Grčiji in Italiji, razrešil bremena, prosilce za mednarodno zaščito pa po solidarnostnem ključu premestil v druge države članice Unije, ki bi potem razrešile prošnje premeščenih prosilcev. Vendar je tudi pri tem solidarnostnem korektivu, ki naj bi popravil očitno izhodiščno pomanjkanje solidarnosti, prihajalo do razkoraka med idejo in izvedbo. Če so nekatere države članice svoje obveze relativno zgledno upoštevale, so bile druge manj solidarne. Prednjačita najmanj solidarni Avstrija in Češka, slednja je namreč od predvidenih 2691 prosilcev premestila vsega 12.

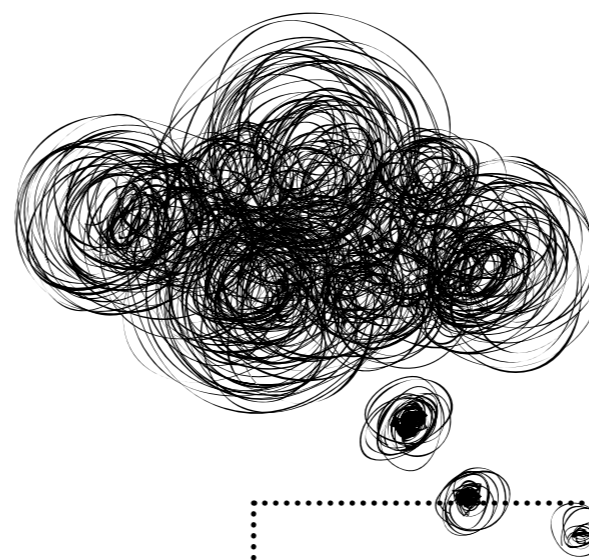
Marsikomu se verjetno na tem mestu postavi vprašanje, kako je mogoče, da do takšnega razkoraka med pravnim okvirjem in njegovo izvedbo sploh pride? Kar nas pripelje nazaj do drugega na začetku postavljenega vprašanja: Kaj solidarnost od vpletenih akterjev vsebinsko zahteva? In odgovor na to je v kontekstu prava EU precej antiklimaktičen: ne dosti. Pravo EU solidarnosti namreč ne opredeljuje kot splošno pravno načelo, ki bi imelo pravno veljavo in bi bilo iztožljivo. Povedano drugače: država članica ne more od sodišča zahtevati, da razveljavi Dublinsko uredbu, ker naj bi ta kršila načelo solidarnosti. Tudi posameznik pred sodiščem ne bi mogel iztožiti, da je v neki državi članici upravičen do določenega socialnega transferja, ker naj bi tako zahtevalo načelo solidarnosti. Takšne moči solidarnost nima. Ima zgolj deklarativno vlogo, vlogo političnega vodila in ideala, ki naj bi usmerjal politično in zakonodajno dejavnost organov Unije in držav članic. Solidarnost tako dobiva pomen in izraz zgolj skozi specifične zakonodajne in politične rešitve na evropski in državni ravni, ki solidarnost konkretizirajo. In dokler bo tako, da solidarnost ni pravno zavezujoče načelo, lahko utemeljeno pričakujemo, da bo do razhajanj med idealom solidarnosti in resničnostjo prihajalo še naprej.

SOLIDARNOST

MLADIH V SLOVENIJI

dr. Andrej Kirbiš,
IZREDNI PROFESOR
FILOZOFSKA FAKULTETA
UNIVERZA V MARIBORU

KAJ JE SOLIDARNOST?

Eden pogostejših načinov razumevanja pojma solidarnosti je pripravljenost deliti svoja lastna sredstva oz. lastne vire z drugimi ljudmi, bodisi neposredno (npr. z doniranjem denarja ali časa v pomoč drugim) bodisi posredno (z izražanjem podpore tistim ukrepom države, s katerimi ta prerazporeja sredstva, zbrana z davki, v okviru ukrepov države blaginje in nudenja pomoči ranljivim skupinam; Stjerno, 2012: 2).

V KATERIH DRUŽBAH JE VEČ SOLIDARNOSTI?

Pomemben vidik razumevanja solidarnosti je vprašanje, kam je posameznikova solidarnost usmerjena (in kam ni). Po eni strani je lahko usmerjena predvsem k ožje definiranim socialnim skupinam (angl. in groups), ki so po določenih kriterijih čim bolj podobni posamezniku, ki jim solidarnost izraža (npr. enak kraj ali država bivanja, narodnost, barva kože, etnična ali verska pripadnost, spol, politična usmeritev itd.). Na drugi strani pa je od specifične solidarnosti še pomembnejša univerzalistična oz. humanistična solidarnost, ki presega omenjene kriterije posamezniku socialno bližnjih (Lahusen in Grasso, 2018: 4, 5). Welzel npr. poudarja pomen humanistične solidarnosti, ki je primerjalno gledano v največji meri prisotna v postmodernih družbah, za katere so med drugim značilne visoke ravni socioekonomske razvitosti (ki se kaže ne le v ekonomski razvitosti, ampak tudi v višjih izobrazbenih ravneh in boljši kvaliteti življenja prebivalstva, denimo merjeni preko pričakovane življenjske dobe), višja stopnja tehnološkega in znanstvenega napredka, pa tudi naprednejše komunikacijske tehnologije in boljša dostopnost informacij. Vsi ti družbeni viri in posledično večja stopnja eksistenčne varnosti ljudem v večji meri omogočajo, da se krog njihove solidarnosti in empatije razširi ne le na ozke skupine njim podobnih, ampak na vse človeštvo, ki tako

postane najširša kategorija družbene identitete (Welzel et al., 2017: 17).

Vendar pa solidarnost ni časovno statična kategorija, temveč se tudi spreminja. Od druge svetovne vojne naprej so v zahodnih družbah prva tri in pol desetletja prispevala k zvečanju univerzalistične solidarnosti predvsem zaradi večanja ekonomske varnosti, medtem ko zadnja tri in pol desetletja v postmodernih družbah prihaja do nekaterih razdiralnih družbenih pojavov. V tem obdobju je denimo večina učinkov gospodarske rasti šla k slojem pri družbenem vrhu, medtem ko se je eksistenčna varnost manj izobraženih, nizko kvalificiranih delavcev zmanjšala, tudi zaradi globalizacije in preseljevanja industrije in storitev v manj razvite države.

V Evropi in po svetu se je posledično povečala podpora dela populacij avtoritarnim in populističnim voditeljem in političnim gibanjem, povečala se je ožje usmerjena, upadla pa univerzalistična solidarnost, povečalo pa se je tudi zavračanje različnih oblik tujega/tujcev in drugačnega/drugačnih (Inglehart in Norris, 2017). Ob tem dodatno velja, da je v ekonomsko bolj neenakih družbah (četudi zelo razvitih), kjer so socioekonomske razlike med skupinami večje, manj solidarnosti. Več privilegijev ko namreč imajo privilegirani, bolj bodo svoje privilegije ščitili, to pa zmanjšuje

solidarnost med družbenimi skupinami znotraj družbe in s pripadniki drugih družb (Welzel et al., 2017: 17).

ALI SO MLADI V SLOVENIJI SOLIDARNI?

Glede na uvodno definicijo pojma raziskovalci solidarnost analizirajo v njenih različnih pojavnih oblikah oz. dimenzijah, in sicer vedenjsko dimenzijo solidarnosti (opravljanje dela v dobrodelne namene, članstvo in aktivnosti v prostovoljskih in civilnodružbenih organizacijah) in solidarnost v stališčih državljanov, ki izražajo dobrodelnost (npr. stališča do državnih oz. institucionalnih ukrepov prerazporejanja virov od bolj do manj privilegiranih oz. bolj ranljivih skupin, npr. k revnim, nezaposlenim, bolnim, beguncem idr.; gl. Lahusen in Grasso, 2018). V nadaljevanju si pogledamo obe dimenziji solidarnosti mladih v Sloveniji. Analiza obeh dimenzij je pomembna ne le zato, ker se solidarnostna stališča (npr. pripravljenost pomagati drugim) lahko do različne mere dejansko odražajo v dejanjih, temveč tudi, ker vedenjska solidarnost lahko še bolj nazorno kaže na dejanske prioritete glede solidarnosti kot pa zgolj načelna pripravljenost za solidarnost (dimenzija stališča) (Lahusen and Grasso, 2018: 6).

V raziskavi Mladina 2013 je 38,2 % mladih v starosti od 16 do 27 let poročalo, da so bili v zadnjih 12 mesecih prostovoljsko aktivni. Pogostost prostovoljstva se razlikuje po kraju bivanja (več prostovoljcev je v manjših mestih in na podeželju) in po starosti, saj so mlajši mladi aktivni nekoliko pogosteje. Ni pa bilo razlik med spoloma, glede na ekonomski status družine in izobrazbo staršev. Slednje ne preseneča v luči dejstva, da je bila med prostovoljsko aktivnimi najpogostejša oblika prostovoljstva nudenje pomoči drugim pri učenju in pomoč pri športnih dogodkih (oboje 14,4 %), sledila pa je pomoč pri kulturnih dogodkih (11,2 %).

Nadalje smo mlade povprašali o glavnem razlogu za njihovo prostovoljstvo. Na prvo mesto se je uvrstila želja pomagati drugim (54,9 %), na drugo pa želja po aktivnosti oz. družbenem angažmaju (26,7 %). Zanimala nas je tudi splošnejša pozitivna orientacija k drugim ljudem, kar lahko analiziramo

v okviru vprašanja, ali mladi, preden sprejmejo kakšno odločitev, poskušajo razmisliti, kako bo vplivala na druge ljudi. 41,6 % ji je povedalo, da to zanje velja, 13,8 % pa, da zanje ne velja.

Mlade smo prav tako vprašali, z uresničevanjem katerih družbenih ciljev bi se politika morala zelo ukvarjati. 86,3 % mladih meni, da bi se morala politika zelo ukvarjati z zmanjšanjem brezposelnosti, dve tretjini jih meni, da s socialno pravičnostjo in varnostjo, 62,2 % pa, da z varstvom človekovih pravic. Zanimivo, skorajda vsa solidarna stališča v večji meri izražajo dekleta.

Navedeno kaže, da mladi v Sloveniji izkazujejo elemente univerzalistične solidarnosti. Ali mladi izražajo tudi ožje usmerjeno solidarnost? Kljub odsotnosti optimalnih kazalnikov imamo na voljo podatke, da jih 62,3 % meni, da bi politika morala izboljšati položaj mladih (torej skupine, ki ji sami pripadajo), da manj moških (25,7 %) kot žensk (45,2 %) meni, da je potrebno izboljšati položaj žensk v družbi, in da kar trije izmed petih mladih v Sloveniji menijo, da se ne bi počutili dobro, če bi se v njihovo soseščino preselili begunci. Vidimo torej, da je med mladimi prisotna tudi ožja oblika solidarnosti. Če lahko glede na celoto analiziranih (resda nepopolnih) kazalnikov sklepamo, da so slovenski mladi pretežno tudi univerzalistično solidarni, je ta univerzalnost vendarle omejena na »drugačne«, ki izhajajo znotraj meja Slovenije oz. slovenske kulture. V tem oziru so (pričakovano) podobni svojim staršem oz. odrasli populaciji (Kirbiš et al., 2012).

ALI SO BOLJ SOLIDARNI MLADI TUDI SICER BOLJ AKTIVNI V JAVNEM ŽIVLJENJU?

Na koncu nas zanima še, v kolikšni meri so bolj solidarni mladi v Sloveniji aktivni v družbi oz. kako pogosto se v primerjavi z manj solidarnimi mladimi vključujejo v javno življenje ter ali so solidarni na različnih področjih. Glede slednjega iz podatkov raziskav Mladina 2010 in 2013 izhaja, da so različne oblike solidarnega vedenja medsebojno pozitivno povezane, kar pomeni, da so tisti mladi, ki so bolj solidarni na en način, bolj verjetno solidarni tudi na druge načine. S tega vidika bi

lahko v določeni meri govorili tudi o »solidarni osebnosti«.

Druga pomembna ugotovitev je, da so nekatere oblike solidarnosti pozitivno povezane s participacijo v javnem življenju. Ko govorimo o participaciji, imamo v mislih predvsem različne oblike državljanske participacije, bodisi politično participacijo ali protestno participacijo bodisi kulturno participacijo (udeležba v organiziranih ali individualnih dejavnosti na področju kulture in/ali umetnosti). Ali torej na teh področjih javnega angažiranja srečamo bolj solidarne mlade? Podatki obeh raziskav temu potrjujejo. Prostovoljno bolj aktivni mladi se denimo pogosteje udeležujejo volitev, pogosteje kulturno udeležujejo in manj pogosto gledajo televizijo.

ZAKLJUČEK

Sklenemo lahko, da je solidarnost pomembno družbeno vezivo in da slovenska mladina izraža relativno visoke stopnje solidarnostnih stališč in vedenj, vključno z univerzalistično solidarnostjo, ki pa je vendarle usmerjena predvsem na druge (in drugačne) pripadnike slovenske kulture. Prav tako je, podobno kot v drugih družbah, tudi v Sloveniji solidarnost bolj zakoreninjena pri nekaterih družbenih skupinah slovenskih mladih – pri tistih, ki živijo izven mestnih območij in pri dekletih. Ugotovitev, da so različne oblike solidarnosti medsebojno povezane, kaže na t. i. učinek prelijanja (ki je prisoten tudi pri drugih oblikah družbeno odgovornega vedenja; Kirbiš in Flere, 2011), kjer se oblike solidarnosti lahko medsebojno spodbujajo oz. krepijo.

Praktične implikacije navedenih ugotovitev so, da bi solidarnost mladih v Sloveniji lahko služila kot pomemben vir izboljševanja kvalitete (so)bivanja, ki bi jo z ukrepi oz. intervencijami veljalo spodbujati, še posebej pri tistih skupinah, ki solidarnost izražajo v manjši meri. Ob tem se je potrebno zavedati dvojega: Prvič, da utegne zvišanje solidarnostnih vedenj in stališč v eni dimenziji pozitivno prispevati k zvišanju solidarnosti tudi v drugih dimenzijah, tako da lahko imajo tudi ožji, ciljni ukrepi širše pozitivne učinke. In drugič, solidarnost je

v veliki meri posameznikov odziv na njegove objektivne pogoje bivanja, kar pomeni, da bi izboljšanje življenjskih pogojev prebivalcev Slovenije in kvalitete njihovega življenja, vključno z mladimi, v Sloveniji lahko povečalo (morda tudi univerzalistično) solidarnost, še posebej tistih skupin, ki si jo zaradi siceršnjih omejitev v življenju težje »privoščijo«. Te skupine so zaradi obojega, slabših pogojev bivanja

in nižje solidarnosti, posledično bolj dovzetne za populistične politične akterje, ki si lastno priljubljenost gradijo na izpostavljanju (praviloma) navideznih razlik med družbenimi skupinami, s spodbujanjem medskupinskih zamer in iskanjem grešnih kozlov za družbene probleme. Na srečo se je tovrstnim trendom v sodobni družbi mogoče zoperstavljati, tudi s solidarnostjo.

LITERATURA IN VIRI

Flere, Sergej, Klanjšek, Rudi, Lavrič, Miran, Kirbiš, Andrej, Tavčar Kranjc, Marina, Divjak, Marko, Boroja, Tjaša, Zagorc, Barbara in Naterer, Andrej. Slovenska Mladina 2013: Življenje v času deziluzij, tveganja in prekarnosti [datoteka podatkov]. Slovenija, Maribor: Filozofska fakulteta, Univerza v Mariboru [izdelava], 2013. Hrvaška, Zagreb: Friedrich-Ebert-Stiftung Kroatien [izdelava], 2013. Slovenija, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Arhiv družboslovnih podatkov [distribucija], 2014. ADP – IDNo: MLA13. Dostopno na <https://www.adp.fdv.uni-lj.si/opisi/mla13/> (15. 11. 2018).

Inglehart, Ronald in Norris, Pippa (2017): Trump and the Populist Authoritarian Parties: The Silent Revolution in Reverse. *Perspectives on Politics*, 15 (2) 443–454.

Kirbiš, Andrej in Flere, Sergej (2011): Participation. V M. Lavrič (ur.): Youth 2010: The social profile of young people in Slovenia, pp. 187–260. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Urad za mladino; Maribor: Aristej. Dostopno na http://www.ursm.gov.si/fileadmin/ursm.gov.si/pageuploads/slike/mladina_2010/Youth2010.pdf (15. 11. 2018).

Lahusen, Christian in Grasso, Maria (2018): Solidarity in Europe—European Solidarity: An Introduction. V C. Lahusen in M. Grasso (ur.): Solidarity in Europe – Citizens' Responses in Times of Crisis, 1–18. Cham: Palgrave Macmillan.

Lavrič, Miran, Flere, Sergej, Tavčar Kranjc, Marina, Klanjšek, Rudi, Musil, Bojan, Naterer, Andrej, Kirbiš, Andrej, Divjak, Marko in Lešek, Petra. Mladina 2010: Družbeni profil mladih v Sloveniji [datoteka podatkov]. Slovenija, Maribor: Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta [izdelava], 2010. Slovenija, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Arhiv družboslovnih podatkov [distribucija], 2011. ADP – IDNo: MLA10. Dostopno na <https://www.adp.fdv.uni-lj.si/opisi/mla10/> (15. 11. 2018).

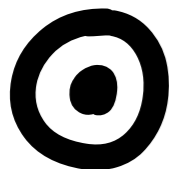
Stjerno, Steinar (2012). *Solidarity in Europe. The History of an Idea*. Cambridge: Cambridge University Press.

Welzel, Christian, Alexander, Amy C. in Klasen, Stephan (2017): *The Cool Water Effect: Civilization's Turn into Human Empowerment*.

EVROPSKA SOLIDARNOSTNA ENOTA JE KLJUČNI DEL NAŠIH PRIZADEVANJ ZA KREPITEV VLOGE MLADIH

FOTO: EVROPSKA KOMISIJA

INTERVJU Z ZORANOM STANČIČEM, VODJO PREDSTAVNIŠTVA EVROPSKE KOMISIJE V SLOVENIJI

Borut Cink,
MOVIT

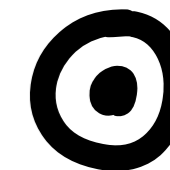
G

G. Stančič, če lahko za trenutek odložite klobuk vodje predstavnštva Evropske komisije v Sloveniji in našim bralcem razložite/poveste, kako osebno razumete/doživljate solidarnost, kakšen pomen ji pripisujete v vsakdanu povprečnega državljana EU in kako jo tudi sami prakticirate?

Zame solidarnost izhaja iz načela, da je vsak človek ne glede na to, kje živi in kakšen je, dragocen in pomemben. Solidarnost razumem kot gonilo pomoči družbam, kjer je življenje slabše in težje kot nam v Evropi, pa tudi kot načelo pomoči ter sodelovanja z osebami in skupnostmi v Evropski uniji, ki potrebujejo posebno pozornost. Predpogoj za solidarnost je spoštovanje drugačnosti ter empatija in spoštovanje oseb, ki so potrebne pomoči. Načelo solidarnosti udejanjam, kjerkoli morem, tudi s sodelovanjem v pogovorih in na dogodkih, kjer se spodbuja solidarnost kot vrednota, občasno pa tudi s prispevki za delovanje dobrotelnih organizacij in društev.

V govoru o stanju v Uniji leta 2016 je predsednik Evropske komisije g. Juncker o solidarnosti govoril v kontekstu proračuna Evropske unije, begunske krize, razvojne pomoči, zunanje politike in seveda mladih, ko je napovedal ustanovitev Evropske solidarnostne enote. Kako se koncept oz. ideja Evropske solidarnostne enote umešča v vizijo razvoja EU?

Solidarnost je ena temeljnih človeških vrednot in je tudi v osrčju vrednot Evropske unije, je njeno lepilo. Poglejmo na primer pomoč med državami pri naravnih nesrečah, financiranje manj razvitih regij, solidarnost pri sprejemanju beguncev, programe za pomoč ranljivim skupinam ljudi. Na globalni ravni je EU največja donatorka humanitarne pomoči, je vodilna v pozivih k solidarnosti pri boju proti podnebnim spremembam. Nedavno je Evropska komisija pozvala tudi k drugačnemu sodelovanju z Afriko, ki naj temelji na resničnem partnerstvu in solidarnosti pri soočanju z ogromnimi izzivi na afriški celini. Vse bolj smo soodvisni in sodelo-

vanje je nujno. To je pravzaprav bistvo EU – da najbolje deluje tam, kjer smo sposobni preseči nacionalne meje in partikularne interese. Evropska solidarnostna enota je dober primer, kako to deluje v praksi.

Ali ni ideja Evropske solidarnostne enote v svojem bistvu ambivalentna? Naslavlja in k solidarnosti spodbuja mlade, ki so bili v enem izmed najtežjih obdobjev v zgodovini EU, gospodarski krizi po letu 2008, družbena skupina, ki ji je bila solidarnost v precejšnji meri odrečena. Zakaj bi se mladi, ki se počutijo, da so jih države članice in institucije pustile na cedilu, odzvali pozivu, da pomagajo krepiti solidarnost v Evropski uniji?

Zamisel o solidarnostni enoti je septembra 2016 predlagal predsednik Evropske komisije Jean-Claude Juncker. Ocenil je, da v Evropi primanjkuje solidarnosti, da države pozabljajo na bistvo evropskega povezovanja. To je bil tudi odziv na begunsko krizo in referendum v Veliki Britaniji, ko so se volivci odločili za izstop iz EU. Obenem je v Evropi veliko mladih, ki želijo pomagati drugim in tako prispevati k družbi. Predsednik Juncker se je zavzel za takojšnjo ustanovitev Evropske solidarnostne enote, kar so podprle tudi države članice in evropski poslanci. Po naših podatkih iz raziskave javnega mnenja Eurobarometer skoraj četrtina mladih Evropejcev vsako leto sodeluje v neki vrsti organizirane prostovoljske akcije. Hkrati pa 50.000 mladih iskalcev zaposlitve išče delo v tujini v sektorjih, ki so povezani s solidarnostjo. Velika večina mladih, ki niso še nikoli delali kot prostovoljci, pa je v anketi navedla, da za to niso imeli priložnosti. Le šest odstotkov mladih Evropejcev je doslej sodelovalo pri prostovoljskih aktivnostih v tujini.

Drži, da je ekonomska kriza leta 2008 mlade zelo prizadela, čeprav so med državami in celo med regijami velike razlike. EU se je takrat hitro odzvala in vzpostavila pobudo za zaposlovanje mladih in v okviru

nje garancijo za mlade. Dodatna izdatna injekcija za usmerjene programe pomoči in vključevanje mladih iz proračuna EU je bila pomembna. Učinki so vidni, tudi zaradi ukrepanja na ravni EU. Pobuda za zaposlovanje mladih je neposredno podprla več kot 1,7 milijona mladih v Evropski uniji. Štiri leta po uvedbi Jamstva za mlade se je položaj na trgu dela za mlade občutno izboljšal. Danes je v EU skoraj dva milijona manj brezposelnih mladih in milijon manj mladih, ki niso ne zaposleni ne vključeni v izobraževanje in usposabljanje. Ta pobuda je postala tudi gonilo sprememb – države so začele sprejemati reformne ukrepe na področju izobraževanja in trga dela, usmerjene k mladim. Nastalo je veliko inovativnih pristopov.

Seveda pa si ne smemo delati utvar, še vedno je več kot tri milijone mladih v Evropski uniji nezaposlenih, preveč jih ne konča šolanja, obstajajo velike izhodiščne razlike glede na to, kje v Evropi in v kakšnem okolju živijo. Vlaganje v mlade zato ostaja visoko med našimi prizadevanji. Pobuda Jamstvo za mlade se nadaljuje. Za naslednje finančno obdobje EU smo predlagali podvojitve sredstev za program Erasmus+. Več pozornosti želimo nameniti mobilnosti mladih v poklicnih šolah in projektom za mlade, ki so odrinjeni na obrobje. Evropska solidarnostna enota je dobila svojo lastno pravno podlago in proračun, razširili smo možnosti sodelovanja v njej.

V fazi načrtovanja Evropske solidarnostne enote je načrt, da se v eni shemi združita področji prostovoljstva in zaposlovanja, sprožil kar nekaj burnih odzivov. Zakaj je bilo smiselno ti dve področji združiti pod eno streho?

Tako bomo mladim omogočili več priložnosti za sodelovanje v solidarnostnih aktivnostih. Evropska solidarnostna enota mladim omogoča najboljši način za učenje, izmenjavo in vlaganje energije za skupno dobro. To pomeni več priložnosti za angažiranost,

tudi možnost oblikovanja skupin prostovoljcev z lastnimi zamisli za solidarnostne projekte. Evropska solidarnostna enota mladim pomaga tudi pri poklicnem razvoju in vključevanju na trg dela. Evropska razsežnost jim omogoča, da razvijejo medosebne spretnosti in pridobijo novo znanje, kar bo obogatilo njih in našo družbo na splošno. Mlada generacija mora videti smisel tega, kar počne, solidarnostni projekti pa imajo zelo močno noto pomoči sočloveku, skupnosti, pa naj gre za delo v zavetišču z živalmi, pomoč starejšim ali animacijo otrok v šoli oziroma mladinskem centru.

Evropska solidarnostna enota je vključujoča pobuda. Usmerjeni ukrepi, kot so dodatno financiranje in krajše prakse, bodo spodbujali udeležbo mladih z manj možnostmi. Skratka, čim več različnih priložnosti za raznovrstne oblike angažiranja mladih.

Ko Evropsko solidarnostno enoto predstavljamo potencialnim prijaviteljem projektov v program Evropska solidarnostna enota, opažamo veliko zanimanje in pohvale na račun uvedbe solidarnostnih projektov. Kaj je botrovalo odločitvi, da v program umestite aktivnost nacionalnega značaja, in kakšna so vaša pričakovanja glede realizacije solidarnostnih projektov v Sloveniji in celotni Uniji?

Evropska solidarnostna enota je ključni del naših prizadevanj za krepitev vloge mladih. Želimo jim omogočiti, da postanejo angažirani in odgovorni državljani ter hkrati priskočijo na pomoč skupnostim, ki to najbolj potrebujejo. Da bi to dosegli, pa je zelo pomembno, da imajo mladi možnost sodelovati v najrazličnejših projektih tako doma kot drugod po Evropi. Prvi razpis za projekte, ki je bil objavljen oktobra, je ponudil več vrst projektov kot kdaj koli prej. Poleg dolgoročnih prostovoljstev, pripravništev in delovnih mest za posameznike, je omogočil možnost prijave za kratkoročne projekte, projekte najmanj petih udeležencev solidarnostne enote doma ter projekte, pri katerih sodelujejo tudi organizacije z Islandije, Norveške, iz Lihtenštajna, Turčije, nekdanje jugoslovanske republike Makedonije in drugih partnerskih držav.

Cilj Evropske solidarnostne enote je, da do leta 2020 v njej sodeluje 100.000 mladih. Če pustiva številke za hip ob strani, kakšna so vaša pričakovanja glede učinkov izvajanja sheme na udeležence, lokalna in nacionalna okolja ter samo Evropsko unijo?

Kot je predsednik Juncker omenil že v svojem nagovoru o stanju v Evropi leta 2016, je »solidarnost lepilo, ki povezuje Evropsko unijo«. Evropska solidarnostna enota je bila ustanovljena z namenom krepitev solidarnosti in socialne kohezije po celi Evropi. A to ni njen edini namen. Sodelovanje v enoti mladim med 18 in 30 letom starosti omogoča pridobivanje neprecenljivih izkušenj in osvajanje veščin, ki jim bodo prišle zelo prav pri iskanju zaposlitve. Udeleženci lahko sodelujejo na zelo različnih področjih: izobraževanje, zdravstvena oskrba, socialna integracija, razdeljevanje hrane, gradnja zatočišč, sprejem in podpora pri integraciji migrantov in beguncev, varstvo okolja, preprečevanje naravnih nesreč in še in še. Priložnosti je res veliko. Evropska solidarnostna enota pozitivno vpliva na okolje, v katerem se odvijajo solidarnostne aktivnosti, in na posameznike, ki v njej sodelujejo. Osnovno vodilo solidarnostne enote je pomagati tam, kjer je pomoč najbolj nujna.

Glede na to, da predlog EK za naslednji večletni finančni okvir predvideva dokončno osamosvojitve programa Evropska solidarnostna enota, kot tudi že novo strukturo programa (integracija programa Prostovoljci EU za humanitarno pomoč, sprememba sistema vstopanja v program itd.), nas zanima, kakšna je vizija Evropske komisije glede razvoja Evropske solidarnostne enote po letu 2020?

Cilj vseh naših prizadevanj je, da bi Evropska solidarnostna enota prerasla v široko skupnost posameznikov in organizacij, pripravljenih pomagati ljudem v stiski po vsej Evropi in zunaj nje. Krepi solidarnost in sodelovanje vseh za skupno dobro.

Udeležba ne koristi samo mladim pri njihovem osebnem razvoju, aktivni udeležbi v družbi in zaposljivosti, temveč pomaga tudi skupnostim v stiski ter podpira nevladne organizacije, javne organe in podjetja pri spopadanju z družbenimi in drugimi neizpolnjenimi potrebami. S povečanim proračunom in vključitvijo že obstoječe pobude Prostovoljci EU za humanitarno pomoč bo Evropska solidarnostna enota v prihodnje postala enotna vstopna točka za vse, ki so se pripravljene vključiti v solidarnostne aktivnosti. To bi med letoma 2021 in 2027 omogočilo sodelovanje približno 350.000 mladim – poleg 100.000 udeležencev, ki si jih je Komisija zadala podpreti do konca leta 2020.

Kako bo mogoče izkušnje in povratne informacije upravičencev programa ESE, ki jih bodo podali tekom izvajanja projektov do leta 2020, uporabiti pri oblikovanju programa v novi finančni perspektivi? Kakšne možnosti vplivanja na spremembe samega programa po letu 2020 bodo imeli deležniki programa Evropska solidarnostna enota?

Evropska solidarnostna enota bo tudi po letu 2020 ostala samostojen program, ki pa bo dodatno vključil tudi področje humanitarne pomoči. S tem bomo mladim, ki se želijo priključiti, ponudili enotno vstopno točko za širok spekter solidarnostnih aktivnosti.

Ta novi, okrepljeni program si želimo še izboljšati in poenostaviti ter hkrati zagotoviti, da bi postal bolj vključujoč in učinkovit. Evropska komisija bo pri oblikovanju načina, kako bo prihodnji program deloval v praksi, zato upoštevala tudi mnenja upravičencev.

Kakšna je prihodnost programa Erasmus+ na področju mladine? Ali lahko pričakujemo kakšne večje spremembe programa po letu 2020?

Erasmus+ je že več kot 30 let eden paradnih konjev Evropske unije in nenadomestljiva priložnost za mlade. To je program, ki ga je treba v prihodnje še dodatno okrepiti. Zato smo za obdobje 2021–2027 zanj predlagali dvakrat več sredstev, in sicer 30 milijard evrov, od katerih bo 25,9 milijarde evrov namenjenih za izobraževanje in usposabljanje, 3,1 milijarde evrov za mlade in 550 milijonov evrov za šport. Tako bi sodelovanje omogočili kar trikrat več upravičencem kot v sedanjem obdobju financiranja. Računamo, da se bo v program Erasmus+ vključilo do 12 milijonov učencev, študentov, praktikanov, učiteljev, vodij usposabljanj, mladinskih delavcev, športnih trenerjev, dijakov poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter osebja v izobraževanju odraslih. Na področju izobraževanja bo večji poudarek namenjen študijskim področjem, kot so energija iz obnovljivih virov, podnebne spremembe, okoljsko inženirstvo, ume-

tna inteligenca ali oblikovanje. Z novimi oblikami in lažjim dostopom za manjše in lokalne organizacije bo novi program olajšal sodelovanje ljudi iz deprivilegiranih okolij. Kombiniranje fizične in virtualne mobilnosti bo povečalo mobilnost in sodelovanje s tretjimi državami, s pobudo #DiscoverEU pa bomo še naprej spodbujali raziskovanje kulturne dediščine in raznolikosti Evrope. Naslednje finančno obdobje tako prinaša razširjen Erasmus+, ki bo bolj vključujoč, lažje dostopen in naravn v prihodnost, hkrati pa bo svoja vrata odprl tudi mladim, ki si želijo pridobiti izkušnje izven Evropske unije.

Kakšna so vaša pričakovanja glede komplementarnosti in sinergije med programoma Erasmus+ na področju mladine in Evropska solidarnostna enota po letu 2020? Ali lahko tudi v programu Erasmus+ pričakujemo večji fokus na eno ali več področij, podobno kot solidarnost predstavlja rdečo nit programa ESE?

Evropska komisija bo po letu 2020 dodatno spodbujala krepitev sinergij med programom Erasmus+ na področju mladine in Evropsko solidarnostno enoto. Oba programa namreč izvajajo nacionalne agencije v državah članicah (v Sloveniji je to Movit) in oba sta tesno povezana z nedavno prenovljeno evropsko strategijo za mlade. Podobno, kot velja že sedaj, bo tudi predlagani program Erasmus+ v novi finančni perspektivi (2021–2027) ponudil širok nabor aktivnosti za mlade, ki bodo komplementarne priložnostim, ki jih bo ponujala Evropska solidarnostna enota po letu 2020.

Za konec dve klišejski vprašanji. Kakšno je vaše sporočilo mladim pred prihajajočimi volitvami v Evropski parlament? Kakšna je vaša vizija Evropske unije v letu 2050?

Raziskava javnega mnenja Eurobarometer 2018 kaže, da so Evropejci optimistični glede prihodnosti Evrope. Življenje v EU je za nas dobro in je zagotovo bolj kakovostno, kot bi bilo brez EU. A treba se je zavedati, da to, kar imamo, ni in ne sme biti samoumevno. Evropejci se soočamo z izzivi na marsikaterem področju, od brezposelnosti mladih, varstva zasebnosti, podnebnih sprememb do migracij, nestrpnosti in spremenjenih razmer na mednarodnem parketu. Zato je še toliko bolj pomembno, da se vsakdo izmed nas aktivno družbeno angažira, saj bomo le s skupnimi močmi, sodelovanjem in razumevanjem lahko še naprej bogatili naša življenja, krepili Unijo in uživali v njenih prednostih.

Volitve v Evropski parlament so priložnost, da vsakdo prek svojega glasu sooblikuje in vpliva na prihodnje odločitve Evropskega parlamenta, ki je ključen pri oblikovanju evropskih politik. Politik in zakonodajci, ki pomembno vplivajo tudi na življenje mladih v Sloveniji. Mladi, oddajte svoj glas in s tem prispevajte k naši skupni prihodnosti. Naj vas ne zavedejo populistične izjave v smislu: »Saj ne bo nič drugače.« Ni res, lahko je slabše, hočemo pa, da bo še bolje! Nenazadnje boste spremembe v Evropski uniji in njen razvoj v prihodnje najbolj občutili prav vi.

EVROPSKA SOLIDARNOSTNA ENOTA

SOLIDARNOSTNI
PROGRAM
NOVIH
PRILOŽOSTI
ZA MLADE
IN ŠIRŠO
SKUPNOST

Konec leta 2016 je predsednik Evropske komisije, gospod Jean-Claude Juncker, napovedal pobudo, s katero bi mladim in širši družbi v Evropski uniji dali to, kar najbolj potrebujejo, nove priložnosti in solidarnostni evropski prostor. Pobuda z imenom Evropska solidarnostna enota (v nadaljevanju: program ESE), ki je na začetku povzročila določene dvome in porodila vprašanja o njeni smiselnosti in smotrnosti, je tako skoraj natanko dve leti po napovedi predsednika Junckerja postala samostojen evropski program.

Roberta Čotar Krilič,
MOVIT

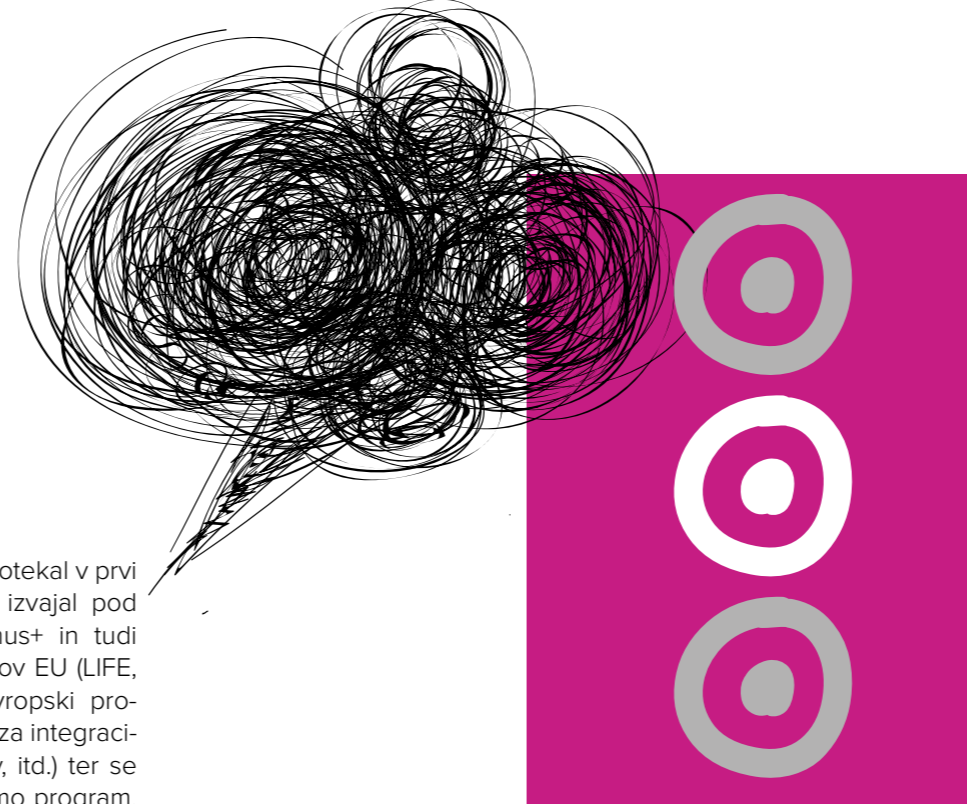

Do leta 2018 je program potekal v prvi fazi, kjer se je večinsko izvajal pod okriljem programa Erasmus+ in tudi nekaterih drugih programov EU (LIFE, Evropa za državljane, evropski program za zdravje, program za integracijo migrantov in beguncev, itd.) ter se izoblikoval v svojem bistvu in smotrnosti. Dobili smo program, ki mladim ponuja nove priložnosti za delo, učenje in pridobivanje kompetenc za lažji prehod na trg dela, obenem pa mladi v tem solidarnostnem delu in solidarnostnih aktivnostih gradijo

boljšo, prijaznejšo in solidarnostno Evropo. Program, katerega kvantitativni cilj do leta 2020 je vključiti 100.000 mladih iz EU in sosedskih držav.

Takoj po napovedi nove pobude so se številni deležniki začeli spraševati, zakaj in čemu novi program ob tako uspešnem programu, kot je Erasmus+ na področju mladine, saj je prav tisto leto evropska prostovoljska služba (v nadaljevanju EVS) praznovala svojih zavidljivih 20 let. Tudi mi kot nacionalna agencija smo kar nekajkrat v tistem letu upihnilli svečke in praznovali us-

peh EVS-a, ki pa je počasi začel dobivati nove razsežnosti, novo podobo, se začel preoblikovati in se počasi prilagajati prehodu v nov program. Odgovor, da je potreben in predvsem zakaj je potreben nov program, je bil jase. Evropa je konec leta 2016 in žal dvomim, da je danes kaj drugače, morala solidarnost kot eno krovnih vrednot EU postaviti na sam vrh vrednot, ne le z njeno promocijo, temveč tudi z njenim udejanjanjem. Solidarnost je potrebovala oz. potrebuje več vidnosti, s katero bo dosegla večjo prepoznavnost in večjo povezanost ter nedvomno boljše kakovost življenja vseh državljanov EU, predvsem mladih. Program pa napoveduje, zaradi več in bolj raznovrstnih priložnosti za mlade, tudi večje učinke.

Zaskrbljujoče dejstvo je, da kljub vsem programom EU, kamor se mladi lahko vključujejo posredno ali neposredno, še vedno ostaja visok delež mladih, ki nikoli niso bili del mednarodnega projekta ali nikoli niso bili del prostovoljskega lokalnega projekta in so tako na nek način izključeni iz družbe. Prav tako je zaskrbljujoč tudi porast radikalizma, nestrpnosti in sovražnega govora med mladimi, njihovo nezadovoljstvo pa lahko pelje v apatijo ali druge deviantne dejavnosti in deviantna stanja družbe. Vsa ta dejstva so tako tudi tiste največje skeptike prepričala v potrebo po novem programu z upanjem na večje spremembe in še močnejše učinke. Citat g.

Junckerja, da je solidarnost lepilo, ki drži skupaj našo Unijo in star pregovor, da na mladih svet stoji, povesta več kot vsi drugi argumenti, zakaj na področju mladine in tudi širše potrebujemo nov program.

Glavno poslanstvo novega programa je združevanje mladih v starosti med 18 in 30 let z namenom, da se zgradi bolj vključujoča in solidarnostna demokratična družba, ki bo podpirala predvsem ranljive skupine svojih državljanov in se odzivala na pomembne družbene izzive. Solidarnostna enota ponuja izkušnjo, ki bo navdihovala in opolnomočila mlade, ki želijo pomagati drugim, se učiti in ob tem razvijati svoje potenciale. To je krovno sporočilo programa, ki ga bomo v naslednjih letih intenzivno zasledovali tudi v Sloveniji. Ta gradnja skupnosti poteka tudi na spletu, kjer je Evropska komisija že v prvi fazi izvajanja programa vzpostavila portal Evropske solidarnostne enote, ki predstavlja stičišče zainteresiranih mladih v Evropi, ki si želijo prostovoljske ali delovne solidarnostne izkušnje, in organizacij, ki na drugi strani to učno izkušnjo, delo in pomoč ponujajo. Komisija želi v bližnji prihodnosti nadgrajevati portal in ustvariti živo skupnost Evropske solidarnostne enote.

Cilji programa so jasni in izhajajo iz zgoraj omenjene osnovne pobude. Splošni cilj je zagotoviti aktivnosti, ki

omogočajo mladim sodelovanje v raznolikih solidarnostnih aktivnostih, ki prispevajo h kohezivni in solidarni demokratični Evropi, pri čemer podpirajo lokalne skupnosti in se odzivajo na družbene izzive. Torej na eni strani odgovarjati na neodgovorjene družbene potrebe in preko solidarnostnih aktivnosti promovirati in udejanjati solidarnost ter graditi boljše Evropo. Na drugi pa se mladi, ki to Evropo gradijo, ob tem udeleževanju oz. aktivni participaciji učijo in postajajo kompetentnejši evropski državljani.

Kar tri četrtine celotnega programa predstavlja prostovoljstvo kot glavni steber programa ESE, skozi katerega se solidarnost kot vrednota najbolje promovira in tudi udejanja. Poleg prostovoljstva pa program ponuja tudi možnosti čezmejnih in nacionalnih zaposlitev in pripravništev, kot tudi sodelovanje v solidarnostnih projektih. Pomemben cilj programa je tudi spodbujanje socialnega vključevanja in enakih možnosti. V okviru vseh aktivnosti programa se krepi evropsko sodelovanje in predstavlja njegove učinke, kar Evropa ob vseh družbenopolitičnih dogajanjih zadnjih desetih let, od gospodarske krize naprej, tudi krvavo potrebuje. Zato je bilo potrebno program pripeljati v vse sektorje, ki lahko udejanjajo solidarnost, in k vsem oblikam organizacij, zavodov (tako zasebnih kot javnih), podjetij itd., ki v svojem delu zagotavljajo oz. izvajajo solidarnostne

aktivnosti. Tako je program odprt sektorjem izobraževanja, zdravstva, socialnemu podjetništvu, mladinskemu sektorju, socialnemu delu, podpori migrantom in beguncem, okoljevarstvu, razvoju okolja, civilni družbi za zaščito in reševanje, razvoju podeželja itd. Program hkrati odpira in spušča vase številne deležnike, obenem pa od aktivnosti, ki se bodo izvajale v različnih sektorjih zahteva jasno noto solidarnosti.

Ko v programu ESE govorimo o spodbujanju demokracije, kohezije in solidarnosti, pri čemer je pomemben odziv na dejanske lokalne potrebe, imamo še posebej v mislih **socialno vključevanje**, ki je pomemben cilj programa in hkrati njegova pomembna značilnost. Mladi z manj priložnostmi predstavljajo pomembno ciljno skupino programa, saj so ravno oni tista skupina, ki jo program želi vključiti in zanjo poskrbeti. Program ESE ima vsekakor veliko prednost, da lahko gradi na dobrih rezultatih »bratskega« programa E+ in njegovih predhodnikov, ki so pokazali, da imajo mobilnost in učne izkušnje v njej prav največje učinke na ranljivo populacijo mladih, torej na tiste mlade, ki v primerjavi z ostalimi vrstniki nimajo enakih možnosti za vključevanje v družbo. Program na različne načine kaže, da je vključitev ranljivih skupin njegov osredni cilj. To je razvidno tudi iz finančnega mehanizma oz. posebne finančne podpore, ki je na voljo zgolj projektom, ki vključujejo ranljive skupine, in iz dodatnih aktivnosti, ki so zanje oblikovane in so dostopne posebno njim.

Tako na primer na kratkoročno prostovoljsko aktivnost v drugo državo lahko odidejo samo mladi z manj priložnostmi ali mladi s posebnimi potrebami. Prav tako so v programu prav za te skupine mladih prednostno rezervirane nacionalne mobilnostne aktivnosti. Kot vstop v mednarodni program lahko tako na primer nekdo, ki je socialno ogrožen ali pa ima motnjo v duševnem razvoju (definicij mladih z manj priložnostmi je veliko več), odide na prostovoljsko aktivnost znotraj matične države. Kot nadaljevanje angažiranosti v programu pa stopi stopničko višje in odide na prostovoljsko aktivnost ali pripravništvo v tujino, kjer la-

hko sodeluje tudi v podobnih aktivnostih, a se pri tem uči še tujega jezika, dela v mednarodni ekipi, živi v drugi državi in tako pridobiva številne kompetence vseživljenjskega učenja itd. To je za vsako mlado osebo poseben korak in velik izziv, a učinki so največji prav za ranljive skupine.

Druga pomembna značilnost programa je **neformalno in priložnostno učenje ter priznavanje kvalifikacij mladim**, ki so v programu sodelovali. Program deluje po principu neformalnega učenja, in čeprav so vrata odprta vsem sektorjem, je pomembno, da so projekti zasnovani na metodah neformalnega učenja in da mladim omogočajo drugačno polje učenja, kot so ga vajeni iz formalnega izobraževanja. Ob tem pa je njihovo učenje priznано preko kvalifikacij, ki jih program podeljuje. Ta neformalnost in raznolike metode z raznolikimi učnimi stili delajo program zanimiv, dinamičen in mladim osebam bližji, prijaznejši in predvsem učinkovitejši od nekaterih bolj togih šolskih sistemov, ki so jih po večini vajeni. Pridobivanje ključnih kompetenc vseživljenjskega učenja je pomembna značilnost programa, a je **večjezičnost** še posebej izpostavljena, saj se je na podlagi prejšnjih evalvacij programa Erasmus+ in predhodnika Mladi v akciji ugotovilo, da so bile mobilnosti dosti bolj kakovostne, v kolikor je bilo znanje jezika, v katerem je mlada oseba opravljala mobilnost, dobro.

V ta namen je Evropska komisija razvila spletno jezikovno podporo t. i. OLS (angl. Online Linguistic Support) z namenom, da se mladi lahko v svojih aktivnostih učijo tujega jezika in tako postajajo še kompetentnejši na trgu dela (več o OLS v nadaljevanju Mladja). Poleg **evropske dodane vrednosti programa** je pomembna značilnost tudi **mednarodna dimenzija**, saj govorimo o programu, ki gre tudi širše od EU in kjer je dimenzija mednarodnega sodelovanja ključna oz. izjemno pomembna. Na to kaže tudi dejstvo, da bo za nacionalne aktivnosti namenjenih 20 % proračuna, ostalih 80 % pa bo namenjenih aktivnostim, ki bodo čezmejne. Popoln dostop do programa imajo vse države članice EU, pri čemer imajo ostale partnerske države EU, države EFTA in kandidatke za članstvo v EU

dostop le do stebra prostovoljstva. Vse organizacije, ko se zavežejo k sodelovanju v programu, se zavežejo tudi, da bodo nudile **varno in dostojno okolje** za mlado osebo in pri tem skrbele za njegovo oz. njeno zaščito in socialno varnost v širšem pomenu besede. Da projektov ESE organizacije in mladi ne bodo delali samo zase temveč za širšo družbo, se dobro kaže tudi v poudarku na pomembnosti **razširjanja in uporabe rezultatov projektov**. Še posebej pri solidarnostnih aktivnostih in rezultatih, ki pri teh aktivnostih nastajajo, je pomembno, da niso sami sebi v namen, da so obrnjeni navzven, k skupnosti in gradnji širše, solidarnješe družbe. Organizacije, ki se zavežejo k sodelovanju v programu, se tako zavežejo tudi, da bodo svoje delo širile med druge deležnike lokalnega, regionalnega ali širšega okolja. Vse to so glavne značilnosti novega programa, ki bi jih lahko hitro enačili z značilnostmi, ki jih poznamo že iz programa Erasmus+, a ima pri programu ESE vsaka značilnost močan element, pridih oz. noto solidarnosti.

Iz osnovnih značilnosti programa izhajajo tudi pomembna **osnovna načela programa**, ki so jasna, nazorna in jih je potrebno spoštovati. So kot nekakšno zagotovilo, da bo program kakovosten, varen vključujoč, pravičen, enakopraven, nepridobiten, neizkoriščevalski, nediskriminatoren tako za mlade kot za organizacije oz. subjekte, ki bodo del te večje skupnosti z imenom ESE. Izhajajo tako iz ciljev kot tudi iz značilnosti programa in kažejo na to, kaj program pravzaprav zagotavlja, da omogoča varno učno okolje, ki nudi kakovostne aktivnosti, da se mlada oseba uči obenem pa daje družbi tisto, kar najbolj potrebuje.

Kaj nam program dejansko ponuja in kje so njegovi poudarki, pa je lepo razvidno iz njegove osnovne strukture, ki jo sestavljajo trije glavni stebri: prostovoljski del, zaposlitveni del s pripravništvu in solidarnosti projekti. Četrti steber, ki je predpogoj za prostovoljstvo in zaposlitveni del, pa je znak kakovosti, ki pomeni pregled in potrditev, da je organizacija oz. katerikoli drugi pravni subjekt, ki je upravičen v programu, sposoben gostiti mlado osebo ali mlado osebo podpreti v napotitvi na aktivnosti v programu ESE. Znak kakovosti je potrditev, da organizacija pozna vsa zgoraj navedena načela in jih pri svojem delu udejanja, spoštuje in jih sprejema kot glavno vodilo izvajanja solidarnostnih aktivnosti, tako prostovoljskega kot tudi zaposlitvenega dela.

Kar poznamo že iz preteklosti, so nedvomno **projekti prostovoljstva**. Evropska komisija je na podlagi uspeha evropske prostovoljske službe, kot že zgoraj omenjeno, želela nadaljevati zgodbo prostovoljstva, kot ga že poznamo, tako dolgoročnega kot kratkoročnega, ki je namenjen mladim z manj priložnostmi. Novost pri tem je možnost tudi nacionalnega prostovoljstva, ki je rezervirano predvsem za ranljive skupine mladih, a odprto tudi za ostale mlade. Skupinske aktivnosti prostovoljcev pa so namenjene predvsem večjim dogodkom oz. projektom večjega obsega, pri čemer je potrebna večja skupina mladih, da se prostovoljska aktivnost izvede. Popolna novost pa je **zaposlitveni del**, ki je sestavljen iz pripravništev in zaposlitev, ki so dolgoročneje aktivnosti, katerih glavni cilj je, da se mlada oseba izpopolnjuje za boljši prehod na trg dela ali

za doseganje drugih kompetenc, pri čemer mora to delo ali pripravništvo imeti noto solidarnosti in odgovarjati na družbene izzive. Poleg celotne novosti je novost tudi nacionalna razsežnost teh projektov. Pri tem je pomembno, da mladim z manj priložnostmi omogočimo mobilnost znotraj države. Tukaj vidimo prednost predvsem za določene ranljive skupine mladih, ki bi se lahko ob priložnosti programa zaposlile ali opravljale pripravništvo. V mislih imamo osebe s posebnimi potrebami, begunce, migrante, osipnike in druge ranljive mlade osebe. Kot novost programa, hkrati pa bi lahko rekli tudi dobri stari povratnik, popularna akcija mladinskih pobud še iz časov programa Mladi v akciji, so se v program vrnil **solidarnostni projekti**. Ampak ne govorimo o starih mladinskih pobudah. Govorimo o novem konceptu s pridihom pobudništva, kjer mladi ob morebitni pomoči inštruktorja v svojem lokalnem okolju izvajajo nacionalne solidarnostne aktivnosti, ki odgovarjajo na različne lokalne potrebe, in premagujejo izzive, ki jih sami zaznavajo v okolju, ob tem pa se učijo in pridobivajo spretnosti za vstop na trg dela ali pa za nadaljevanje šolanja v smereh, kjer se vidijo v prihodnosti. Lokalna okolja, kjer bodo mladi prepoznali priložnost v solidarnostnih projektih, imajo tako zelo dobro možnost za razvoj in kakovostnejše vsakdanje življenje.

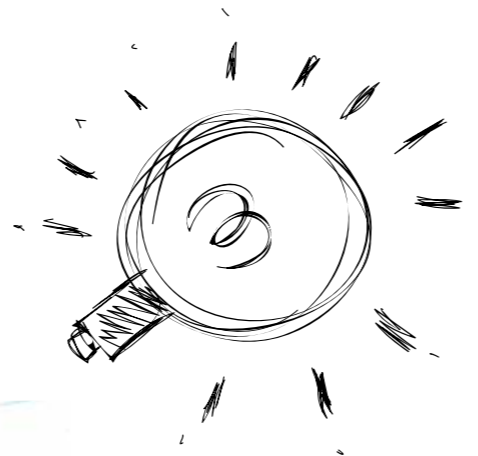
S koncem leta 2018 smo šele dobro zakorakali v nov program, v Sloveniji s skoraj 800.000 evri sredstev na voljo za leto 2018, ki bodo v naslednjih letih rasla, mi kot nacionalna agencija pa se bomo trudili kakovostno ter skladno s poslanstvom in cilji, ki so zapisani v uvodnih besedah, sredstva tudi razdeliti med slovenske upravičene organizacije ter program karseda dobro upravljati. K prijavi bomo spodbujali nove prijavitelje (tiste, ki se v preteklosti niso prijavljali v program Erasmus+ Mladi v akciji), posebna pozornost bo še naprej posvečena aktivnemu vključevanju mladih z manj priložnostmi in mladih s posebnimi potrebami v projekte v vseh treh ukrepih programa, od projektov pa bomo pričakovali, da naslavlja skupne evropske vrednote, ki so ustrezno umeščene v lokalni, nacionalni ali mednarodni kontekst načrtovanih aktivnosti. Obstoječi prijavitelji pa imajo novo priložnost uporabiti program Evropska solidarnostna enota tudi za povečanje oz. krepitev lastnih kapacitet in za raziskovanje novih področij. Tako se nam obeta veliko novih priložnosti, kjer mladi lahko pridobijo številne kompetence, hkrati pa se moramo zavedati, da ne pridobivajo le sodelujoče mlade osebe, temveč celotno širše družbeno okolje in to predvsem tisti del, ki to solidarnost najbolj potrebuje. Ker je program s svojo solidarnostno noto tisto lepilo, ki bo združilo in povežalo, ter če na mladih res svet stoji, potem se nam tudi ob pomoči novega programa nedvomno obeta svetlejša, solidarnostna prihodnost v naši skupni Evropi.

PRIPRAVNIŠTVA IN ZAPOSLOTITVE

Prilagoditve in zaposlitve so solidarnostne aktivnosti, ki omogočajo mladim priložnosti za pridobivanje delovnih izkušenj ali zaposlovanje ter so popolnoma ločene od prostovoljstva. Aktivnosti mladim pomagajo pri pridobivanju spretnosti in delovnih izkušenj ter s tem povečujejo njihovo zaposljivost in lajšajo prehod na trg dela.

Primož Ferjančič,
MOVIT

P

Prilagoditve in zaposlitve v okviru programa Evropska solidarnostna enota lahko izvaja katerakoli pravna oseba v državi članici EU, ki ima veljaven znak kakovosti na področju pripravništev in zaposlitev. Prilagoditve in zaposlitve omogočajo mladim poleg pridobivanja delovnih izkušenj in prehoda na trg dela tudi naslavljanje pomembnih družbenih izzivov v okviru lokalne skupnosti in tudi širše. Solidarnostna dimenzija je bistven element. Odvisna je od oblike in narave prilagoditve ali

zaposlitve ne glede na sektor, v katerem se aktivnosti odvijajo. Bistveno je, da aktivnosti poleg učinka na posameznika, ki je vključen v te aktivnosti, prispevajo tudi k skupnemu dobremu in sluzenju drugim.

Prilagoditve in zaposlitve se lahko izvajajo za visoko kvalificirana delovna mesta ali pa za manj zahtevna delovna mesta. V okviru programa Evropska solidarnostna enota je eden najpomembnejših vidikov socialno vključevanje in inkluzija.

FORMALNI POGOJI IN FINANČNA STRUKTURA –PRIPRAVNIŠTVA¹

Kdo je lahko prijavitelj projekta?	Katerakoli pravna oseba v državi članici EU, ki ima veljaven znak kakovosti za pripravništva	
Trajanje projekta	6–24 mesecev	
Trajanje aktivnosti	2–6 mesecev, brez potovanja V posebnih primerih se lahko enkrat podaljša do največ 12 mesecev v isti organizaciji, in v kolikor je bila prva aktivnost nacionalna, se lahko ponovi še v čezmejni aktivnosti.	
Finančna struktura	Pot	Glede na pas oddaljenosti
	Organizacijska podpora	Vodenje projekta: 225 € / udeleženca in največ 4.500 € / projekt Stroški aktivnosti: 7 € / dan / udeleženca
	Podpora za vključevanje	7 € / dan / udeleženca
	Dodatek za selitev	4 € / dan / udeleženca
	Drugo	Jezikovna podpora, izredni stroški, stroški dopolnilnih aktivnosti

FORMALNI POGOJI IN FINANČNA STRUKTURA –ZAPOSLOTITVE²

Kdo je lahko prijavitelj projekta?	Katerakoli pravna oseba v državi članici EU, ki ima veljaven znak kakovosti za zaposlitve	
Trajanje projekta	6–24 mesecev	
Trajanje aktivnosti	3–12 mesecev, brez potovanja V kolikor je bila prva aktivnost nacionalna, se lahko ponovi še v čezmejni aktivnosti.	
Finančna struktura	Pot	Glede na pas oddaljenosti
	Organizacijska podpora	Vodenje projekta: 225 € / udeleženca in največ 4.500 € / projekt Stroški aktivnosti: 7 € / dan / udeleženca
	Podpora za vključevanje	7 € / dan / udeleženca
	Dodatek za selitev	4 € / dan / udeleženca
	Drugo	Jezikovna podpora, izredni stroški, stroški dopolnilnih aktivnosti

¹Vir: Osnutek Vodnika za prijavitelje programa Evropska solidarnostna enota za leto 2019. Trenutno aktualna pravila preverite v veljavnem Vodniku.

²Vir: Osnutek Vodnika za prijavitelje programa Evropska solidarnostna enota za leto 2019. Trenutno aktualna pravila preverite v veljavnem Vodniku.

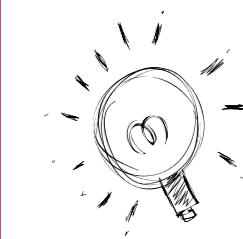

Aktivnosti, ki to omogočajo, so obravnavane tudi z dodatnimi možnostmi pri pripravi projektov v okviru programa. S tem se spodbuja vključevanje mladih z manj priložnostmi na trg dela in povečevanje njihove zaposljivosti, kar je bistveno za vzdržno integracijo mladih na trg dela.

Glede na različno regulacijo trga dela in tradicijo v državah članicah EU so priložnosti za mlade v okviru pripravništev in zaposlitev različne. Ponudba in povpraševanje se razlikujeta med različnimi geografskimi deli tako znotraj držav kot tudi v okviru EU. A prav to omogoča delodajalcem, da v okviru programa Evropska solidarnostna enota poiščejo mlade, ki iščejo in ponujajo svoje znanje in spretnosti ter se želijo aktivno vključiti na trg dela. Na drugi strani pa imajo mladi možnost iskanja aktivnosti glede na svoje znanje, spretnosti in potrebe na širokem in raznolikem trgu dela v okviru EU.

Prilagoditve in zaposlitve lahko podprejo različne javne in privatne institucije na trgu dela, nacionalna agencija pa vodi postopke za obravnavo vlog in izvaja nadzor nad izvajanjem projektov. Nepovratna sredstva za pripravništva in delovna mesta omogočajo pripravo in urejanje delovnih pogojev in nastanitve, ne omogočajo pa zagotavljanja finančnih sredstev za plačo. Plača je investicija, ki jo pokriva upravičenec oz. ponudnik zaposlitve.

Zaposlitve in prilagoditve morajo temeljiti na veljavni delovnopravni zakonodaji v državi, kjer se aktivnosti odvijajo, pri čemer prilagoditve niso dovoljena za pridobivanje delovnih izkušenj, ki so obvezne v okviru formalnega izobraževanja (v Sloveniji to pomeni npr. izpolnjevanje pogoja za pristop k strokovnemu izpitu na področju izobraževanja, socialnega dela, zdravstva idr.).

PODROČJE PROSTOVOLJSTVA

Projekti prostovoljstva mladim nudijo priložnosti za prostovoljsko delo v organizacijah z zelo raznolikimi profili in področji dejavnosti. Prav za projekte prostovoljstva je v programu ESE namenjen največji delež finančnih sredstev, in sicer je v letu 2018 za projekte prostovoljstva namenjenih 465.000,00 € oz. 66 % proračuna ESE za slovenske projekte. To je razumljivo, saj so projekti prostovoljstva naslednik evropske prostovoljske službe, ki je predstavljala vodilno akcijo v okviru evropskih programov na področju mladine in neformalnega izobraževanja (MLADINA 2000–2006, Mladi v akciji 2007–2013 in Erasmus+: Mladi v akciji 2014–2020). Nedvomno pa prostovoljstvo ostaja osrednji in finančno najmočnejši del tudi v programu ESE.

V PROGRAMU EVROPSKA SOLIDARNOSTNA ENOTA

Nataša Žebovec,
MOVIT

V navezavi namočnosolidarnostno noto novega programa ESE bodo lahko tudi projekti prostovoljstva zopet močno sledili namenom, ki so za projekte evropske prostovoljske službe veljali že ob njeni ustanovitvi leta 1998 – s prostovoljstvom doseči spremembe in

močan vpliv v lokalnem okolju in v družbi, ki jo aktivnost zadeva. 22 let po vzpostavitvi evropskih mobilnostnih prostovoljskih projektov je družba tako kot posamezniki, predvsem mladi v njej, drugačna. Njihovi motivi za opravljanje prostovoljstva, njihova pričakovanja in želje so danes lahko drugačni. Kot izziv za to drugačnost ali celo kot odgovor nanjo pa program ESE ponuja (prostovoljske) projekte, ki bodo prispevali h gradnji močnejše, bolj povezane in kohezivne evropske družbe. Projekti morajo tako odgovarjati na pomembne potrebe družbe ali izzive v lokalnem okolju in prispevati h krepitvi skupnosti. V času od nastanka projektov prostovoljstva je individualizem pridobil na pomenu in temu sledi tudi ESE, saj na drugi strani program pričakuje, da prostovoljci s prostovoljskim delom pridobijo uporabne izkušnje, veščine in kompetence za svoj osebni, izobraževalni, socialni, državljanski in profesionalni razvoj, s čimer se izboljšuje njihova zaposljivost. S tem polom pa morajo projekti prostovoljstva zasledovati in spodbujati neformalno učenje udeležencev.

Verjamemo, da se bodo kot izvajalke projektov prostovoljstva prepoznale organizacije, ki so že do sedaj uspešno izvajale projekte EVS in/ali projekte prostovoljstva. Poleg tega pa menimo, da bo močan solidarnostni poudarek in povečevanje finančnih sredstev za projekte prostovoljstva spodbudilo tudi organizacije z različnih področij, ki do sedaj še niso sodelovale, da dajo svoj prispevek močnejši, bolj povezani in strpnejši evropski družbi preko projektov prostovoljstva v Evropski solidarnostni enoti.

Za pristop k izvajanju projektov prostovoljstva je potrebno opraviti dva predpogoja, ki sta v Mladju obširneje predstavljena, zato naj ju tu le na kratko omenimo:

- **znak kakovosti**, ki je predpogoj za izvajanje projektov prostovoljstva in ga je potrebno pridobiti, v kolikor organizacija nima veljavne predhodne akreditacije za izvajanje prostovoljskih aktivnosti;
- **portal Evropske solidarnostne enote**, kjer je nujen vpis potencialnih kandidatov/udeležencev, ki se nato povežejo z organizacijami.

Projekti prostovoljstva lahko obsegajo eno ali več izmed naslednjih glavnih aktivnosti:

Individualne prostovoljske aktivnosti predstavljajo prostovoljno in neplačano solidarnostno aktivnost za polni delovni čas in za obdobje od 2 do 12 mesecev. V primerih, ko v prostovoljskih aktivnostih sodelujejo mladi z manj priložnostmi, lahko te trajajo že od minimalno 2 tednov dalje. Tovrstne solidarnostne aktivnosti mladim nudijo možnost, da sodelujejo v vsakodnevnem delu organizacij ali da izvajajo bolj specifične projekte oziroma aktivnosti. Aktivnosti lahko potekajo bodisi v državi, ki ni država zakonitega prebivališča udeleženca (čezmejne aktivnosti), ali v državi, kjer ima udeleženec zakonito prebivališče (aktivnosti znotraj države). V kolikor pa je prva individualna prostovoljska aktivnost le kratkoročna, v trajanju do dveh mesecev (mogoče le za mlade z manj priložnostmi) ali je prva aktivnost znotraj države, se isti udeleženec lahko ponovno udeleži prostovoljske aktivnosti.

Skupinske prostovoljske aktivnosti morajo gostiti skupine od 10 do 40 mladih, ki opravljajo prostovoljsko delo v trajanju od 2 tednov do 2 mesecev. Minimalni pogoj glede vključenih držav je, da so vključeni mladi iz vsaj dveh različnih držav, pri čemer lahko na skupinski prostovoljski aktivnosti kot upravičeni prostovoljci sodelujejo tudi mladi iz države gostiteljice, a takšnih udeležencev je lahko največ ena četrtina.

Projekti prostovoljstva so z vidika seznama držav, ki lahko sodelujejo, najbolj odprt ukrep v programu ESE.

Poleg t. i. **sodelujočih držav** – lahko s projekti prostovoljstva sodelujejo tudi **partnerske države**.

S stroškovnega vidika je udeležba v prostovoljski aktivnosti dobro podprta. Prostovoljci imajo krite **stroške potovanja, namestitve in prehrane ter zavarovanje v času napotitve**. Resda jim ne pripada plača, pripada pa jim žepnina.

Organizacije pa so upravičene do organizacijskega prispevka, ki je sestavljen iz prispevka na enoto za stroške vodenja projekta in iz stroškov aktivnosti. V primeru vključevanja mladih z manj priložnostmi pa je organizacija upravičena tudi do tako imenovanega stroška za vključevanje.

Podrobneje je finančna podpora za projekte prostovoljstva opredeljena spodnji tabeli.

Z namenom doseganja čim večjih učinkov in rezultatov projekta je za prostovoljce zagotovljeno usposabljanje pred začetkom mobilnosti in po prihodu na kraj aktivnosti – t. i. krog usposabljanja. V primeru mednarodnih mobilnosti gre v projekti prostovoljstva tudi za močno medkulturno izkušnjo in medkulturno učenje, ki neizogibno vključuje tudi učenje tujega jezika za delo in/ali za vsakodnevno sporazumevanje, zato je zagotovljen tudi finančni prispevek za jezikovno podporo (npr. za jezikovni tečaj) ali učenje tujega jezika preko spletne jezikovne podpore oz. OLS (angl. Online Linguistic Support). Tudi ta dva elementa sta podrobneje opisana v tej številki Mladja.

FORMALNI POGOJI IN FINANČNA STRUKTURA –PROSTOVOLJSTVO¹

Kdo je lahko prijavitelj projekta?	Katerakoli pravna oseba v državi članici EU, ki ima veljaven znak kakovosti za prostovoljstvo ali ima veljavno akreditacijo za prostovoljske aktivnosti Erasmus+	
Trajanje projekta	3–24 mesecev	
Trajanje aktivnosti	Individualna prostovoljska aktivnost: <ul style="list-style-type: none"> • 2–12 mesecev, brez potovanja • 2 tedna – 12 mesecev za mlade z manj priložnostmi, brez potovanja V posebnih primerih lahko udeleženec opravi dve individualni prostovoljski aktivnosti, a skupno trajanje ne sme presegati 14 mesecev.	
Finančna struktura	Pot	Glede na pas oddaljenosti
	Organizacijska podpora	Vodenje projekta: 225 € / udeleženca in največ 4.500 € / projekt oziroma največ 2.000 € na skupinsko prostovoljsko aktivnost
		Stroški aktivnosti: 21 € / dan / udeleženca
	Podpora za vključevanje	7 € / dan / udeleženca
	Žepnina	4 € / dan / udeleženca
	Drugo	Jezikovna podpora, izredni stroški, stroški dopolnilnih aktivnosti

Vir: Osnutek Vodnika za prijavitelje programa Evropska solidarnostna enota za leto 2019. Trenutno aktualna pravila preverite v veljavnem Vodniku.

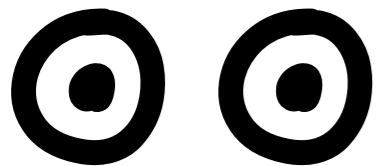
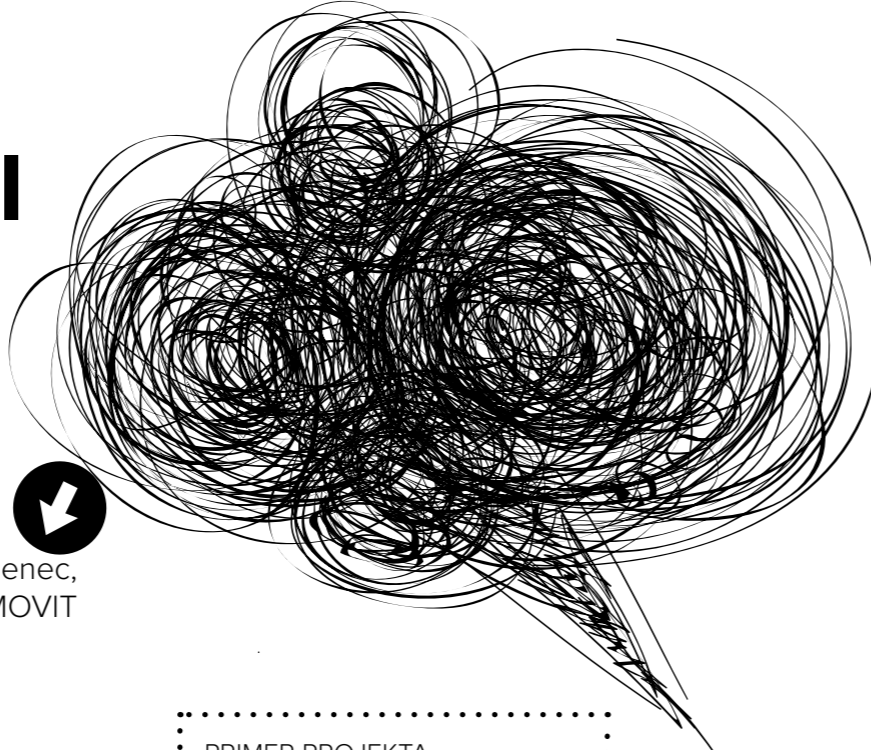

Foto: arhiv MOVIT

SOLIDARNOSTNI PROJEKTI

»MLADI, DAJMO SOLIDARNOSTI ZAGON!«

Katja Zorc Dolenc,
MOVIT

Zagotovo se spominjate časov, ko so mladi podobnih interesov z jasno vizijo družbenega prispevka in ob načrtovanem učenju širom Slovenije izpeljali številne raznovrstne projekte mladinskih pobud (v okviru programa Mladi v akciji). Velika in zelo spodbudna novica je, da so vizije in srečevanja mladih na nacionalni in lokalni ravni z namenom jasnega prispevka h krepitvi solidarnosti v družbi solidarnosti in zasledovanju evropskih vrednot, dobili svoje mesto v novem programu Evropska solidarnostna enota. Solidarnosti projekti so za mlade lahko pomembna vstopna točka v čezmejno dimenzijo Evropske solidarnostne enote, v prostovoljske aktivnosti ali priložnosti na področju pripravništva in zaposlitev. Vsekakor pa nudijo mladim priložnost, da izkusijo nove stvari, kar jim lahko pomaga tudi pri izbiri poklicne poti, spoznajo svoje potenciale in jih tudi pričnejo uresničevati, se kaj novega naučijo in so pri tem solidarni z okoljem, v katerem so aktivni.

PRIMER PROJEKTA

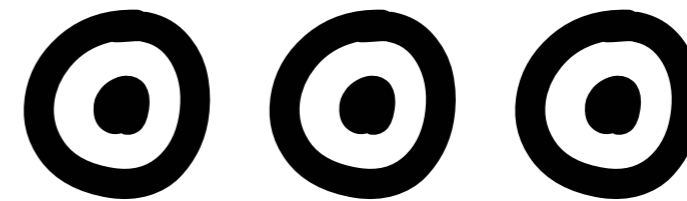
Mladi v svojem lokalnem okolju ugotavljajo, da mnogo ljudi nima dostopa do brezžičnega omrežja, znanja in pogojev za delo z računalniki. Z namenom dostopa enakih možnosti in medgeneracijskega sodelovanja organizirajo akcijo zbiranja odvečnih računalnikov med ljudmi in računalnike pripravijo za ponovno uporabo. V nadaljevanju omogočijo prostor srečevanja za ljudi v lokalni skupnosti, ki nimajo dostopa do interneta in izvajajo delavnice osnov računalniškega opismenjevanja za lokalne prebivalce, posebej za starejše in ranljive skupine.

Vsekakor morajo cilji projekta, ki se bodo uresničevali preko izvajanja konkretnih in časovno opredeljenih aktivnosti v lokalnih okoljih, odsevati evropske vrednote in njena prednostna področja. Glavni izvajalci solidarnostnih projektov so mladi, ki so projekt zasnovali in imajo v projektu natančno razporejene vloge. Mladi preko izkušnje neformalnega učenja krepijo osebni razvoj, družbeno angažiranost, aktivno državljanstvo in duh podjetništva, posebej socialnega, za dobrobit kakovosti bivanja v skupnosti in krepitve civilnodružbenih iniciativ. Aktivno delovanje mladih v solidarnostnem projektu mladim omogoča realizacijo njihovih idej, preizkušanje novih možnosti, razvoj njihovih zaposlitvenih potencialov in premagovanje izzivov. Aktivno

K

Ključna vloga v solidarnostnih projektih imajo mladi. Pri pripravi in izvedbi projekta mora sodelovati najmanj 5 mladih med 18. in 30. letom starosti. Projekt lahko v program ESE prijavi v okviru organizacije ali kot neformalna skupina mladih. Traja lahko od 2 do 12 mesecev, v njem pa lahko sodeluje tudi večje

število mladih. Pomembno je, da je osrednja skupina (najmanj 5) mladih, ki prevzema odgovornost in zavezo za uresničevanje projektnega načrta, vpisana oz. registrirana na portalu Evropske solidarnostne enote. Projekt naj ima jasno določeno tematiko, ki mora biti vezana na potrebe v lokalni skupnosti z namenom večanja solidarnosti in doprinosu pozitivnih sprememb v lokalnem okolju. V nekaterih primerih lahko projekt naslavlja tudi regionalne in nacionalne izzive.

udejstvanje mladih in prevzemanje odgovornosti za izvedbo načrtovanega ima lahko zelo velik vpliv na njihovi (poklicni) življenjski poti, bodisi preko ustanovitve organizacije, skladne z njihovim poslanstvom v prihodnosti, vsekakor pa njihovega vstopa v čezmejne učne mobilnosti programa Evropska solidarnostna enota, kar program še posebej spodbuja. Poleg tega so mladi skozi solidarnostni projekt lahko nosilci oz. pobudniki smiselnega povezovanja organizacij v lokalnem okolju za večjo dobrobit družbe. Posebej se spodbuja tovrstne pobude vključevanja ranljivih skupin v družbo.

Zelo pomemben del solidarnostnih projektov je proces učenja mladih skozi izvajanje celotnega projektnega ciklusa in prepoznavanje naučenega. Mladi lahko pri projektu sodelujejo z inštruktorjem, ki v jasno opredeljeni vlogi zunanjega sodelavca deluje kot vir informacij in izkušenj in ne kot pomoč pri vsebini in strokovnem znanju, potrebnem za izvedbo projekta, temveč po potrebi v smislu usmerjanja mladih pri procesih načrtovanja, izvajanja in evalvacije projekta. Inštruktor lahko nudi podporo tudi pri ozaveščanju učnih učinkov glede na izražene potrebe skupine in svetuje pri soočanju s težavami in izzivi v projektu. Vsekakor pa ne more biti v vlogi projektne vodje, svetovalca, člana skupine ali zakonitega zastopnika organizacije.

PRIMER PROJEKTA

Mladi v lokalnem okolju organizirajo zbiranje rabljenih oblačil oz. pohištva, jih obnovijo s pomočjo recikliranja in aktivirajo svoj ustvarjalni potencial. Priredijo dražbo izdelkov v lokalnem okolju in izkupiček namenijo pomoči potrebni humanitarni organizaciji oz. ranljivim skupinam.

FORMALNI POGOJI IN FINANČNA STRUKTURA – SOLIDARNOSTNI PROJEKTI¹

Kdo je izvajalec projekta?	Skupina najmanj 5 mladih (18–30 let), ki zakonito prebivajo v eni izmed sodelujočih držav programa in so registrirani na portalu Evropske solidarnostne enote	
Kdo je lahko prijavitelj projekta?	Skupina mladih, ki izvaja projekt. Ena oseba v skupini prevzame vlogo zakonitega zastopnika in s tem odgovornost za prijavo projekta. Katerakoli javni oz. zasebni organ v imenu skupine mladih izvajalcev projekta.	
Trajanje projekta	2–12 mesecev	
Finančna struktura	Vodenje projekta	500 € / mesec Stroški, vezani na upravljanje in izvajanje projekta (priprave, izvedba aktivnosti, evalvacija, razširjanje rezultatov in nadaljnje aktivnosti)
	Stroški inštruktorja	137 € / delovni dan do skupno največ 12 dni
	Drugo	Izredni stroški

Vir: Osutek Vodnika za prijavitelje programa Evropska solidarnostna enota za leto 2019. Trenutno aktualna pravila preverite v veljavnem Vodniku.

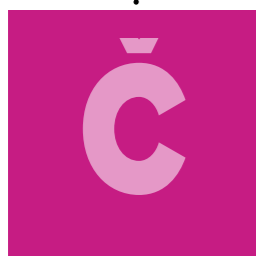
ZNAK

KAJ JE ZNAK KAKOVOSTI?

Vsaka organizacija, ki želi prijavljati in izvajati projekte na področju prostovoljstva ali pripravništev in zaposlitev v okviru programa Evropska solidarnostna enota (ESE), mora najprej pridobiti ustrezeni znak kakovosti. Znak kakovosti je neke vrste predpogoj, postopek preverjanja organizacije glede dolžnosti v vseh fazah solidarnostnih aktivnosti (izjema so le solidarnostni projekti), ki je potreben za zagotavljanje kvalitete in skladnosti sodelujočih organizacij z načeli in cilji programa Evropska solidarnostna enota.

Jerneja Modic,
projektna sodelavka, MOVIT

Če organizacija ima znak kakovosti, pa to še ne pomeni nujno, da bo dobila financiranje. Za financiranje projektnega predloga organizacija kandidira na posameznem prijavnem roku. V primeru, da organizacija pridobi znak kakovosti za vsa tri področja, to prav tako še ne pomeni, da mora tudi prijavljati projekte na vseh treh področjih, temveč lahko le na tista, za katera ima v predvidenem časovnem okviru razpoložljive človeške vire, predloge projektov itd. Glede na to, katere vrste projektov želi posamezna organizacija prijavljati, je mogoče pridobiti:

- znak kakovosti za področje prostovoljstva (za gostiteljske in/ali podporne organizacije),
- znak kakovosti za področje pripravništev,
- znak kakovosti za področje zaposlitev.

Standardi za izvajanje aktivnosti na vseh treh področjih so podrobneje predstavljeni v Vodniku za prijavitelje programa Evropska solidarnostna enota, ki je dostopen na spletni strani (www.ese.si). Organizacija prijaviteljica projekta na področju prostovoljstva, pripravništev ali zaposlitev mora imeti veljaven znak kakovosti na dan prijavnega roka, na katerem se

s svojim predlogom projekta poteguje za sprejem v program Evropska solidarnostna enota.

AKREDITACIJE ORGANIZACIJ ZA PROJEKTE PROSTOVOLJSTVA, PRIDOBLENE V PROGRAMU ERASMUS+: MLADI V AKCIJI

Akreditacije za projekte prostovoljstva v okviru programa Erasmus+: Mladi v akciji so enakovredne znaku kakovosti za področje prostovoljstva. Zato organizacijam s takšno akreditacijo do izteka njene veljavnosti ni potrebno zaprositi za znak kakovosti, razen v primeru, ko bi želeli aktualno akreditacijo razširiti še na kakšno drugo področje (npr. pripravništva ali zaposlitve). V glavnem pa velja, da so akreditacije za usklajevalno ali pošiljajočo organizacijo enakovredne znaku kakovosti za podporno organizacijo za področje prostovoljstva, akreditacije za gostiteljske organizacije pa so enakovredne znaku kakovosti za gostiteljsko organizacijo za področje prostovoljstva.

Znak kakovosti je veljaven za celotno trajanje programa Evropska solidarnostna enota (to je do konca leta 2020). Na nacionalni agenciji opravljamo tudi spremljevalne obiske organizacij z namenom preverjanja spoštovanja pravil in obveznosti, ki jih imajo nosilci akreditacij

KAKOVOSTI

oz. znaka kakovosti. V kolikor je na teh obiskih oziroma na podlagi drugače prejetih informacij dokazano nespoštovanje pravil in obveznosti in s tem minimalnih standardov kakovosti za projekte prostovoljstva, pripravništev ali zaposlitev, je lahko posledica začasni ali trajni odvzem znaka kakovosti.

POSTOPEK PRIDOBIVANJA ZNAKA KAKOVOSTI

Za oddajo vloge za pridobitev znaka kakovosti ni prijavnih rokov. Upoštevati je treba, da postopek od predložitve vloge za pridobitev znaka kakovosti do končne odločitve evalvacijskega odbora traja okvirno vsaj 6–8 tednov, zato svetujemo, da organizacije vloge za pridobitev znaka kakovosti oddajo čim prej.

Po prejemu vloge na nacionalni agenciji določimo dva zunanja ocenjevalca, ki vas (skupaj ali posamezno) kontaktirata v zvezi z vašo vlogo. V večini primerov bo eden od zunanjih ocenjevalcev vaše vloge tudi izvedel obisk na sedežu organizacije.

V postopku pridobivanja znaka kakovosti morajo organizacije izkazati skladnost ciljev organizacije z načeli programa Evropska solidarnostna enota, doseganje mladih z manj priložnosti, koristi, ki jih bo organizacija imela s sodelovanjem v programu

ESE, in zmožnost izvajanja projektov EU na področju prostovoljstva, pripravništev ali zaposlitev v skladu z administrativnimi in finančnimi pravili programa. Hkrati pa je postopek pridobivanja znaka kakovosti tudi podporni mehanizem, s pomočjo katerega lahko organizacije izboljšajo kakovost bodočih projektov na področju prostovoljstva, pripravništev oz. zaposlitev.

Vsak ocenjevalec ločeno pripravi mnenje o primernosti organizacije za sodelovanje v programu Evropska solidarnostna enota. V kolikor so potrebne dopolnitve vloge, vas k temu z elektronskim sporočilom pozove eden izmed ocenjevalcev in vam v elektronskem sporočilu določi rok za oddajo dopolnjene vloge. Po oddani dopolnjeni vlogi ocenjevalca pripravita mnenje s priporočili, ki je posredovano v ocenjevanje evalvacijskemu odboru nacionalne agencije. Ta sprejme končno odločitev, ki vam jo posredujemo po priporočeni pošti.

Po zaključku postopka se podatki iz vloge za pridobitev znaka kakovosti (del opisa organizacije v angleščini, ključne informacije – trajanje in vrsta znaka kakovosti, teme in morebitna dostopnost za osebe s fizičnimi omejitvami) prenesejo v bazo organizacij z znakom kakovosti na

portalu Evropske solidarnostne enote, s čimer organizacija postane javno vidna. Zato je bistveno, da so te informacije napisane jasno in razumljivo tako potencialnim partnerskim organizacijam kot tudi potencialnim udeležencem. Vsaka organizacija z znakom kakovosti avtomatsko dobi dostop do portala Evropske solidarnostne enote, kjer lahko iščejo udeležence ali objavijo razpoložljiva mesta v svoji (že odobreni) aktivnosti.

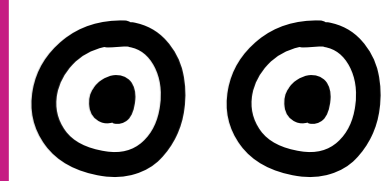
Najnovejša različica vloge za pridobitev znaka kakovosti v programu Evropska solidarnostna enota je dostopna na naši spletni strani ([podstran Razpisna dokumentacija](http://podstran.Razpisna.dokumentacija)).

DELAVNICE ZA PRIDOBITEV ZNAKA KAKOVOSTI

Na nacionalni agenciji redno organiziramo delavnice za pomoč pri izpolnjevanju vloge za pridobitev znaka kakovosti, kjer podrobneje predstavimo cilje in načela programa Evropska solidarnostna enota in specifične vloge za pridobitev znaka kakovosti za posamezno področje. Datume delavnic sproti objavljamo v Elektronskih novicah (pošiljamo jih vsake dva tedna) in na spletni strani www.ese.si.

FORMALNI POGOJI

Kdo lahko odda vlogo za pridobitev znaka kakovosti?	Področje prostovoljstva: Katerakoli organizacija iz ene izmed sodelujočih držav programa ali partnerskih držav programa. Področje pripravništev in zaposlitev: Katerakoli organizacija iz države članice EU.
Trajanje	Celotno obdobje trajanja programa ESE (2018–2020)
Rok za oddajo vloge	Kadarkoli, ni prijavnih rokov
Kje se odda vloga	Organizacije iz sodelujočih držav programa zaprosijo za znak kakovosti pri nacionalni agenciji v svoji državi. Organizacije iz sosedskih partnerskih držav EU se za pridobitev znaka kakovosti za izvajanje projektov prostovoljstva prijavijo pri pristojnem podpornem centru SALTO.

DOBRA NOVICA ZA POVEZOVANJE Z BALKANOM

Andrej Troha,
SALTO SEE RC, MOVIT

V PROGRAMU EVROPSKA SOLIDARNOSTNA ENOTA OMEJITVE ZA SODELOVANJE S PARTNERSKIMI DRŽAVAMI NI!

Od začetka programa Erasmus+: Mladi v akciji leta 2014 organizacije z Balkana poročajo, da se soočajo s težavami pri uporabi progama. Vedno težje namreč najdejo partnerje, ki bi zanje prijaviili projekte pri drugih nacionalnih agencijah. To je neposredno povezano s tem, da je bil proračun nacionalnih agencij za sodelovanje s partnerskimi državami na področju prostovoljskih projektov omejen na največ 25 %, kar se je skozi leta akumuliralo in vplivalo na precejšen upad sodelovanja med programskimi in partnerskimi državami.

Slovenija je tradicionalno močno povezana z Balkanom, saj nas s tem področjem vežejo številne kulturne, zgodovinske in gospodarske vezi, zato bi veljalo ponovno spodbuditi in oživiti to sodelovanje. Mladi na Balkanu zaradi težkih socialnih in gospodarskih razmer ter visokega nezaupanja v politične sisteme potrebujejo čim več priložnosti za učenje. Na drugi strani se lahko mladi iz Slovenije marsikaj naučijo iz prostovoljske izkušnje na Balkanu – denimo, kako je živeti v etnično mešanem Sarajevu. Zaradi jezikovne podobnosti je lahko izmenjava med Slovenijo in državami Balkana posebej privlačna mladim, ki jim angleščina ne leži. Tudi Albanija in Kosovo pa sta mladim neznana in vredna, da ju bolje spoznajo.

DVA NAČINA, KAKO PRITI DO PROSTOVOLJSKIH PROJEKTOV

Organizacije iz partnerskih držav, kamor spadajo tudi države Balkana, lahko do prostovoljskih projektov pridejo na dva načina.

Prvi, najbolj množičen in najenostavnejši je, da projekt prijavi njihova partnerska organizacija iz ene izmed sodelujočih držav programa pri svoji nacionalni agenciji. Drugi, zahtevnejši je, da organizacije znotraj Okna za mlade Zahodnega Balkana (angl. Western Balkans Youth Window) enkrat letno prijavijo lasten projekt krepitve zmogljivosti med organizacijami, ki poleg nujnih aktivnosti za krepitev zmogljivosti udeleženi organizacij lahko vsebuje tudi projekte mobilnosti, med katere spadajo tudi projekti prostovoljstva.

Ker je ta drugi način primeren za izkušene organizacije z večjimi zmogljivostmi, je jasno, da se organizacije, ki so večinoma majhne, kadrovske podhranjene in nimajo stabilnega financiranja, poslužujejo partnerjev, da pridejo do projektov. V posebno težkem položaju so začetniki, saj morajo vložiti več truda, da lahko pošljejo ali gostijo prvega prostovoljca, kar jih po poskusu ali dveh navadno odvrne od uporabe progama. Zato Center SALTO za

Jugovzhodno Evropo organizacijam z Balkana pomaga z različnimi podpornimi aktivnostim, med njimi so tudi seminarji za vzpostavljanje stikov.

Znotraj programa Evropska solidarnostna enota je sodelovanje z organizacijami z Balkana možno le na področju prostovoljskih projektov, ostali dve področji (solidarnostni projekti in zaposlitveni del) sta za partnerske države zaprti. Zaradi polnopravnega članstva v ESE imate slovenske organizacije veliko boljše podporo nacionalne agencije in ste bolj informirane in večje uporabe programa, zato vas pozivamo, da vse nakopičeno znanje in informacije delite tudi s partnerskimi organizacijami na Balkanu.

CENTER SALTO ZA JUGOVZHODNO EVROPO

Center podpira implementacijo programa Erasmus+: Mladi v akciji in sedaj novega programa ESE na Zahodnem Balkanu za sledečih pet držav: Albanija, Bosna in Hercegovina, Črna gora, Kosovo in Srbija*. Gosti ga Movit. Če bi v vaši organizaciji želeli okrepiti sodelovanje z regijo in gostiti prostovoljce z Balkana ali poslati tja svoje, se obrnite za pomoč na nas in z veseljem vas bomo prisluhnili in podprli.

*Srbija bo v letu 2019 postala programska država v E+; MvA, a bo v ESE ostala partnerska država do 2020.

V programu Evropska solidarnostna enota so poleg sredstev za samo delovanje nacionalnih agencij programa in sredstev za financiranje prijavljenih projektov na voljo tudi sredstva, namenjena dvigovanju kakovosti izvajanja programa, med katera spadajo tudi sredstva za t. i. aktivnosti mreženja.

DOBRA PRAKSA PROGRAMA ERASMUS+, KI JE NAŠLA POT TUDI V EVROPSKO SOLIDARNOSTNO ENOTO

Tinkara Bizjak,
MOVIT

A

Aktivnosti mreženja (angl. *networking activities* – NET) tako predstavljajo enega od instrumentov, ki so nacionalnim agencijam programa Evropska solidarnostna enota na voljo za podporo pri doseganju ciljev in prednostnih usmeritev programa. Oblikovane so po vzoru aktivnosti mednarodnega sodelovanja (angl. *transnational cooperation activities* - TCA), poznanih iz programa Erasmus+, ki nacionalnim agencijam že vrsto let omogočajo organizacijo kompleksnejših podpornih aktivnosti, namenjenih dvigovanju kakovosti izvajanja programa.

»KLJUČ DO VKLJUČENOSTI: EVROPSKA SOLIDARNOSTNA ENOTA«

V začetku novembra in decembra 2018 sta v Ljubljani potekali najprej nacionalna in nato še mednarodna podpora aktivnost pod skupnim imenom »Ključ do vključenosti: Evropska solidarnostna enota«. Njun namen je bil podpreti oblikovanje projektov za mlade z manj priložnostmi v okviru vseh ukrepov programa ESE. S tem namenom smo na nacionalno aktivnost v novembru skušali pritegniti organizacije, ki jih zanima izvajanje tovrstnih projektov, jim predstavili možnosti in mehanizme za vključevanje mladih z manj priložnostmi, ki jim ponujajo program, ter se pogovorili o izzivih in dobrih praksah pri delu z ranljivimi ciljnim skupinami v okviru tovrstnih projektov. Na mednarodni aktivnosti v decembru smo jim nato omogočili spoznavanje potencialnih projektnih partnerjev iz tujine, raziskovanje možnosti za skupne projekte in oblikovanje skupnih projektnih idej.

Foto: arhiv MOVIT

Za načrtovanje in izvajanje aktivnosti mreženja v programu Evropska solidarnostna enota prejmemo nacionalne agencije vsako leto posebna sredstva, s katerimi oblikujemo program podpornih aktivnosti.

Aktivnosti so v prvi vrsti namenjene:

- podpora za kakovostno izvajanje programa in mobilizacijo čim večjega števila organizacij in posameznikov za vključitev v program,
- podpora za grajenje skupnosti (angl. *community building*) med udeleženci programa in bogatenje učinkov in koristi izkušenj posameznikov ter
- podpora za krepitev zmogljivosti

Foto: arhiv MOVIT

organizacij, ki so pridobile znak kakovosti, za izvajanje kakovostnih aktivnosti in priložnosti za vedno večje število udeležencev programa.

Aktivnosti naj bi prispevale k večji dodani vrednosti in kakovosti izvajanja programa ter večanju njegovih sistemskih učinkov, nacionalne agencije pa pri njihovem načrtovanju poleg rezultatov analize izvajanja programa upoštevamo tudi cilje, ki jih zasledujejo strateški dokumenti, kot sta npr. letni delovni načrt Evropske komisije za program Evropska solidarnostna enota in Strategija EU za mlade, ter aktualni razvoj na relevantnih področjih na nacionalni ravni.

Po obsegu so lahko aktivnosti nacionalne ali mednarodne. Dobra stran nacionalnih aktivnosti je, da omogočajo sodelovanje velikemu številu v našem primeru slovenskih udeležencev in so lahko v celoti prilagojene našim specifičnim potrebam, nacionalni realnosti in kontekstu. Pri organizaciji mednarodnih aktivnosti pa praviloma sodeluje več nacionalnih agencij in posledično so te aktivnosti tudi namenjene udeležencem iz različnih držav programa. Na njih je sodelovanje sicer omejeno na le nekaj udeležencev iz vsake od sodelujočih držav, omogočajo pa navezovanje stikov z udeleženci in organizacijami iz drugih držav ter medsebojno učenje in izmenjavo praks preko meja.

Aktivnosti torej potekajo tako v Sloveniji kot tudi v tujini, izbranim udeležencem pa so kriti vsi stroški sodelovanja na aktivnosti (nastanitev,

prehrana, program in pri aktivnostih v tujini tudi 90 % potnih stroškov).

Najpogosteje gre v praksi za usposabljanja, seminarje, konference ali forume na teme, povezane s programom in izvajanjem projektov, pa tudi za študijske obiske, aktivnosti za iskanje partnerjev oz. vzpostavljanje stikov in druge formate aktivnosti glede na specifične opredeljene potrebe.

Sodelovanje na teh aktivnostih predstavlja odlično priložnost za razvoj kompetenc posameznikov, ki se vključujejo v program, organizacije pa lahko s strateškim pristopom k pošiljanju osebja na ponujene aktivnosti te priložnosti izkoristijo za sistematični razvoj kompetenc svojih zaposlenih in/ali prostovoljcev, prenos praks in pristopov iz tujine, navezovanje stikov s sorodnimi organizacijami iz tujine in s tem strokovni razvoj same organizacije.

Slovenska nacionalna agencija je v letih 2018 in 2019 aktivnosti mreženja usmerila predvsem v podporo vključevanju mladih z manj priložnosti v program, raziskovanju solidarnosti kot teme in vrednote ter razvoju kompetenc mentorjev in koordinatorjev v projektih ESE, podprli pa bomo tudi sodelovanje slovenskih udeležencev na številnih mednarodnih podpornih aktivnostih v tujini. Možnosti za sodelovanje na aktivnostih mreženja v okviru programa Evropska solidarnostna enota sproti objavljamo na podstrani www.es.e.si. Vabljeni k spremljanju in prijavi!

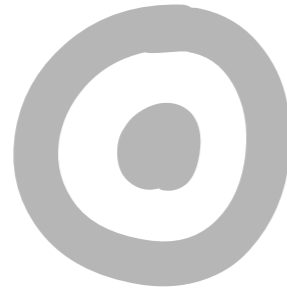
Aktivnosti za usposabljanje in vrednotenje, namenjene udeležnim organizacijam in posameznikom, so ena ključnih značilnosti Evropske solidarnostne enote.

Krog je zasnovan tako, da mlade udeležence vodi skozi proces neformalnega učenja pred, med in po aktivnosti. Zagotavlja jim nenehno podporo in spremljanje ter pomaga pri stikih med udeleženci, organizacijami, nacionalnimi agencijami in centri SALTO.

Foto: arhiv MOVIT

KROG USPOSABLJANJA IN VREDNOTENJA V PROGRAMU EVROPSKA SOLIDARNOSTNA ENOTA

Polona Siter Drnovšek,
projektna sodelavka, MOVIT

P

Pogosto pomaga pri razreševanju konfliktov in preprečevanju tveganj. Zagotavlja sredstva za ocenjevanje izkušnje udeležencev in dopolnjuje druge podpirne ukrepe, ki jih udeležencem nudijo njihove organizacije. S programom ESE se prostovoljcem pridružujejo udeleženci v projektih pripravništva in zaposlitev in vsi imajo enake pravice in dolžnosti glede udeležbe na usposabljanjih. Vse te imamo v mislih, ko govorimo o udeležencih.

Organizacije, nosilke znaka kakovosti, podpira pri tem, da kakovostno izvajajo svoje projekte. Zagotavlja jim metode in orodja, pa tudi možnosti izmenjave izkušenj in mreženja z različnimi akterji v Evropski solidarnostni enoti.

USPOSABLJANJA ZA UDELEŽENCE

Recimo, da ste v programu ESE prostovoljec ali udeleženec v pripravništvu ali zaposlitvi in vaša aktivnost traja več kot šest mesecev, opravljali pa jo boste izven države stalnega prebivališča. Dobili boste vabilo na usposabljanje pred odhodom, po začetku aktivnosti na usposabljanje ob prihodu, v sredini aktivnosti na vmesno vrednotenje in po povratku domov na letno srečanje udeležencev ESE. Udeležba na navedenih aktivnostih je pravica in dolžnost udeležencev (z izjemo letnega srečanja, ki je neobvezno, vendar dragoceno) in neodtujljiv del aktivnosti. Organizacije so zavezane, da svojim udeležencem omogočijo udeležbo na usposabljanjih, ti pa z udeležbo praviloma nimajo stroškov. Usposabljanje pred odhodom je torej namenjeno udeležencem čezmejnih aktivnosti, usposabljanje ob prihodu udeležencem, ki bodo na aktivnosti več kot dva meseca, vmesno vrednotenje tistim, ki bodo na aktivnosti več kot šest mesecev, in letno srečanje prav vsem. Navedena usposabljanja v Sloveniji organiziramo na Movitu, nacionalni agenciji programa ESE. Nalogo pripraviti udeležence na odhod pa imajo tudi podpirne organizacije.

Vsebina usposabljanj je seveda odvisna od vrste in časa usposabljanja. Teme uvodnih usposabljanj segajo od kulturnega šoka, reševanja konfliktov, različnih vlog v projektih, zavarovanja, administrativnih postopkov do podpore, ki jo imajo udeleženci na voljo. Na usposabljanju ob prihodu udeležence tudi spodbudimo, da si zastavijo (učne) cilje, ki jih želijo tekom projekta doseči. Učimo jih komunikacije v konfliktnih situacijah in osnov projektnega menedžmenta. Seveda pa sta zelo pomembna faktorja druženje in podpora s strani ostalih udeležencev. Namen vmesnega vrednotenja je oceniti dosedanje delo in podporo v svojem projektu, še bolj pomembno pa je dati udeležencem podporo in zbrati motivacijo, da svoj projekt

uspešno dokončajo ali izboljšajo. Na Movitu opažamo, da je največji izziv pri organizaciji usposabljanj iskanje udeležencev, še posebej za usposabljanje pred odhodom. Zato je ključno, da nas podpirne organizacije (prej imenovane pošiljajoče) ažurno obveščajo o vključenih udeležencih in da so udeleženci na to svojo pravico pozorni tudi sami. Ko organizacije v Sloveniji gostijo udeležence, morajo njihove podatke nemudoma vnesti v spletno orodje Mobility tool ter nas obveščati o udeležencih, ki jih nameravajo gostiti v okviru projektov, prijavljenih v tujini, saj bomo le tako lahko vse udeležence povabili na usposabljanje ob prihodu.

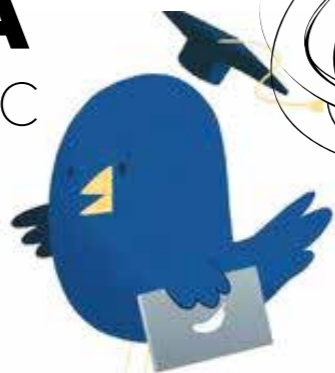
USPOSABLJANJA ZA ORGANIZACIJE

Zaposleni v organizacijah, nosilkah znaka kakovosti, ki delajo z udeleženci ESE, imajo ravno tako vrsto priložnosti za pridobitev in nadgraditev znanja ter mreženje. Cilj teh usposabljanj je, da pridobijo polno razumevanje vrednot in značilnosti ESE in zato kakovostno izvajajo projekte. Vsebine, ki so na voljo na usposabljanjih, so podobne tistim za udeležence, le da so osvetljene z druge strani. Poseben poudarek je namenjen še različnim vlogam v projektih ESE, kakovosti partnerstev, mreženju in razširjanju rezultatov. Nedavno, v

oktobru 2018, smo na Bledu uspešno izvedli dvodnevno usposabljanje za koordinatorje projektov, na katerem je sodelovalo okoli trideset udeležencev. Ne gre pa pozabiti niti, da so številna mednarodna usposabljanja za osebje v projektih na voljo pri centrih SALTO (salto-youth.net) in v okviru aktivnosti mreženja.

SPLETNA JEZIKOVNA PODPORA (ONLINE LINGUISTIC SUPPORT - OLS)

Nataša Žebovec,
MOVIT

N

Ni skrivnost, in v kolikor izvajate mednarodne projekte mobilnosti, ste nedvomno že izkusili, da boljše znanje lokalnega jezika ali jezika, v katerem poteka delo na aktivnosti, pripomore k boljši kakovosti projekta in boljši povezanosti z lokalnim okoljem. To potrjujejo tudi študije in analize učinkov programa Erasmus+: Mladi v akciji, zato tudi program Evropska solidarnostna enota zasleduje pomemben element večjezičnosti in udeležencem v projektih prostovoljstva, pripravništev in zaposlitev ponuja učenje jezika preko spletne jezikovne podpore oziroma OLS.

V primeru, da se udeleženec na aktivnosti uči katerega izmed večjih jezikov, je uporaba OLS obvezna in organizacija ni upravičena do prispevka na enoto v višini 150 €. Za slovenščino in še nekatere druge jezike, za katere je spletni jezikovni tečaj na voljo le za raven A1 ali manj, pa se organizacija in udeleženec lahko odločijo in izbirajo med uporabo OLS-a ali med finančnim prispevkom za jezikovno učenje, s katerim se potem izvede jezikovni tečaj v živo. V vsakem primeru pa mora vsak udeleženec pred mobilnostjo izvesti spletno preverjanje jezika, katerega se bo učil, prav tako pa po zaključku mobilnosti.

Kakšne pa so značilnosti in prednosti spletne jezikovne podpore?

- Udeleženec na začetku izvede spletno preverjanje znanja in mu je dodeljena zahtevnost jezikovnega tečaja, prilagojena njegovi oceni znanja.

- Z drugim preverjanjem znanja ob koncu mobilnosti je kvantitativno opredeljen in razviden (morebitni) napredek v znanju jezika, katerega se je udeleženec učil.
- Interaktivne in zanimive možnosti učenja jezika vključujejo spletne »inštrukcije v živo«, prosto dostopne spletne učne programe, forum in interaktivne učne ure v živo.
- Možna je izbira med učenjem jezika, ki se večinoma uporablja pri delu oziroma prostovoljstvu, ali jezika države gostiteljice.
- Dostop do vseh modulov in vseh stopenj za posamezni jezik.
- V primeru udeležbe v različnih projektih, ki nudijo OLS, udeleženec licenco za učenje lahko prejme večkrat, pri čemer pri večkratnem učenju istega jezika naslednjič nadaljuje na takšni težavnostni stopnji, kot je končal pri predhodnem učenju.¹
- Učenje jezika poteka največ 13 mesecev, torej celo nekoliko dlje, kot je trajanje mobilnosti, pri čemer si udeleženec lahko sam podaljša učenje do največje dolžine ne glede na to, ali je njegova mobilnost krajša kot 12 mesecev.
- Dostopnost oziroma združljivost OLS z različnimi prenosnimi elektronskimi napravami.
- Učenje s poljubnim tempom in ob poljubnem času.

Kot vsaka stvar pa tudi OLS ni brezhiben in v povezavi z zadnjo alinejo zgoraj lahko takoj izpostavimo njegovi pomanjkljivosti:

- Udeleženec mora biti motiviran in samodiscipliniran, da se redno uči jezika, saj ne obstaja zunanja prisila kot npr. učiteljica, ki te pričakuje vsak četrtek ob

12. uri v delovni sobi mladinskega centra. Predlagana rešitev: Pogostost in čas uporabe orodja OLS s strani posameznega udeleženca lahko organizacije spremljate v svojem profilu OLS in po potrebi udeležencem nudite spodbudo ali nekoliko nadzora, da se ustrezno seznanijo in prepoznajo prednosti, ki jim jih ponuja učenje jezika.

- Naslednja pomanjkljivost je bolj tehnične narave, ima pa nedvomno vpliv na kvaliteto učenja in njegovo pogostost. Navodila za izpolnjevanje in učenje so namreč v istem jeziku kot jezik preverjanja in poučevanja. V primeru slovenščine, ki je večini udeležencev precej tuj, je torej izpolnjevanje testa oteženo zaradi nerazumevanja. Predlagana rešitev: Sistemske rešitve za to situacijo ni, zato spodbujamo organizacije, da udeležencem nudite pomoč v obliki prevajanja navodil pri opravljanju testa in pri seznanjanju z jezikovnim tečajem, dokler ne osvojijo osnov slovenskega ali drugega jezika, ki se ga učijo.

Verjame, da OLS s svojo široko ponudbo in prilagodljivostjo omogoča napredek pri znanju in uporabi jezikov, udeleženci pa si z malo samodiscipline lahko sami začrtajo svojo jezikovno učno pot v skladu s svojimi potrebami in željami. Vabimo in spodbujamo vas, da v polnosti izkoristite to podporno orodje programa ESE.

In nenazadnje ob sprejemu projekta v program organizacije upravičenke prejmete testno licenco za OLS, s katero lahko vaše osebje spozna OLS in se ob tem uči jezika po izbiri.

POMEMBNO OBVESTILO – OLS ZA BEGUNCE!

Evropska komisija izvaja iniciativo OLS ZA BEGUNCE, ki omogoča, da se tudi begunci, ki so prišli v Evropo, učijo lokalnih jezikov preko orodja OLS, čeprav niso uradno udeleženci programa ESE. V kolikor delate z begunci ali poznate posameznike, ki bi jim takšno spletno učenje enega izmed uradnih jezikov EU koristilo, prosim kontaktirajte nacionalno agencijo MOVIT na info@mva.si.

¹ OLS je obvezen za udeležence visokošolskega in višješolskega izobraževanja ter poklicnega izobraževanja in usposabljanja v okviru programa Erasmus+. Na voljo (neobvezen) pa je za mlade udeležence v projektih prostovoljstva v okviru programa Erasmus+: Mladi v akciji ter za udeležence projektov prostovoljstva ali pripravništev in zaposlitev v okviru programa Evropska solidarnostna enota.

PORTAL

EVROPSKE SOLIDARNOSTNE ENOTE

Boštjan Jurič,
projektni sodelavec, MOVIT

Portal Evropske solidarnostne enote je spletna platforma, ki na enem mestu združuje aktivne mlade in informacije o aktivnostih ter organizacijah. Portal nudi mladim, ki se želijo aktivirati v solidarnostnih aktivnostih, informacije o mednarodnih in nacionalnih priložnostih, ki so na voljo v programu Evropska solidarnostna enota (ESE). Hkrati pa nudi organizacijam, ki želijo sodelovati v programu ESE, enotno stično točko in dostop do potencialnih udeležencev. Portal deluje dvosmerno: organizacijam omogoča, da na njem iščejo in izberejo primerne udeležence za svoje projekte, na drugi strani pa omogoča mladim, da iščejo in se prijavijo na razpoložljive mobilnosti.

Portal je zasnovan kot stična točka med angažiranimi, socialno aktivnimi mladimi in sodelujočimi organizacijami v programu ESE.

Hkrati pa predstavlja precej več kot le orodje za povezovanje med mladimi in organizacijami. Zamišljen je kot širši podporni sistem, ki mladim nudi učno podporo in usposabljanja ter omogoča prostor srečevanja in izgradnje skupnosti podobno naravnanih mladih. Preko portala bo omogočeno tudi izdajanje potrdil o udeležbi v programu.

Mladi bodo z registracijo na portalu dobili priložnost, da se vključijo v prostovoljske ali zaposlitvene projekte v svoji državi ali v tujini, ki se izvajajo v korist in dobrobit skupnosti ter ljudi po Evropi in širše. Registriranim kandidatom bo takoj na voljo večina funkcionalnosti portala. Dobili bodo dostop do posameznih modulov Splošnega spletnega usposabljanja. To je spletna učilnica, ki predstavlja del širšega neformalnega učnega procesa v ESE, namenjena pa je podpori pri zagotavljanju kakovosti aktivnosti, ki jih mladi izvajajo, in doprinosu k izgradnji skupnosti ESE.

V spletnem usposabljanju se bodo udeleženci lahko seznanili z različnimi temami, kot so poslanstvo ESE, etika, vloge in dolžnosti udeležencev, evropske vrednote, medkulturna ozaveščenost, zaščita in varnost udeležencev, tematska usposabljanja itd. Mladim, ki že sodelujejo v aktivnostih, bo spletno usposabljanje predstavljalo del neformalne učne priložnosti in jih bo spodbujalo k razvijanju dodatnih kompetenc in idej znotraj projektov, ki jih izvajajo. Mlade, ki so se na portalu šele registrirali, bodo usposabljanja dodatno motivirala za udeležbo v aktivnostih. Glede na stopnjo, na kateri se nahajajo (pred aktivnostjo, med aktivnostjo, po aktivnosti), in glede na potrebe in želje po nadgradnji določenih kompetenc bodo udeleženci lahko izbrali ustrezne teme. Splošno spletno usposabljanje bo na voljo tekom leta 2019.

Organizacije bodo lahko preko portala na eni točki našle in kontaktirale udeležence ter se z njimi tudi povezale. Udeležence bodo lahko iskali na podlagi različnih kriterijev, kot so na primer izkušnje, država prebivanja ali motivacija. Še posebej aktualna za organizacije bo funkcija iskanja na podlagi različnih kriterijev v zaposlitvenih projektih, saj bo mogoče najti udeležence s specifičnimi profili in

znanji, zaposlitveni projekti pa lahko vključujejo tudi visokokvalificirane mlade. V prihodnosti, predvidoma v letu 2019, se obeta tudi povezava z drugimi informacijskimi orodji, kar pomeni, da udeležencev, s katerimi se je organizacija v aktualnem projektu povezala preko portala, ne bo potrebno vpisovati v različna orodja, temveč bo zadostoval le vnos kode udeleženca (PRN) in relevantni podatki se bodo samodejno prenesli.

Udeležencem in registriranim kandidatom bodo na portalu na voljo tudi druge priložnosti. Potekale bodo različne aktivnosti za gradnjo in krepitev skupnosti, udeleženci bodo lahko prejeli aktualne informacije preko obvestil, portal pa se bo sproti nadgrajeval z dodatnimi funkcijami.

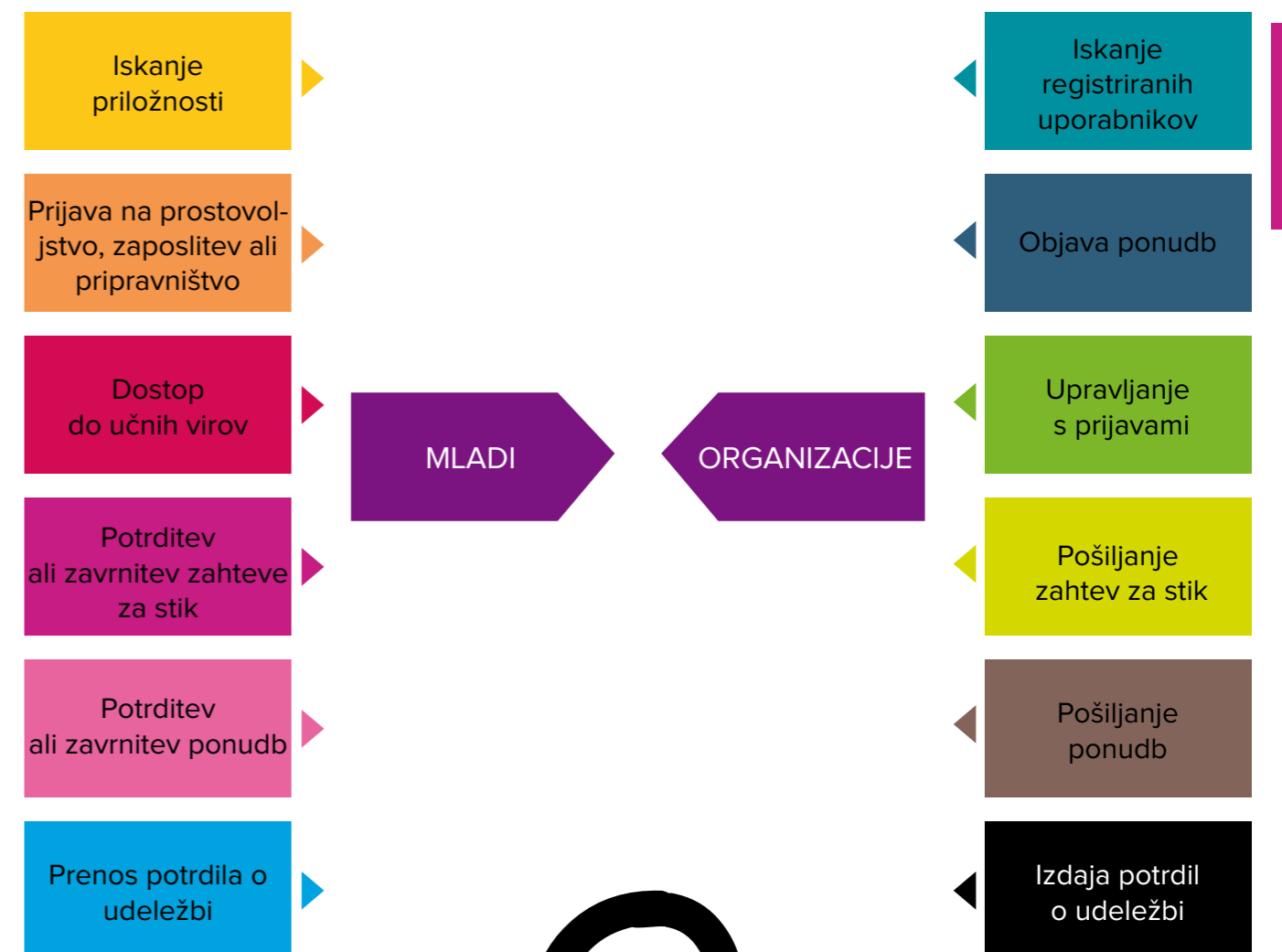
Mladi se lahko poslužijo tudi mobilne aplikacije, ki jim omogoča interakcijo z drugimi udeleženci, objavo in komentiranje fotografij, povezavo portala s svojimi profili na drugih družbenih omrežjih in podobno.

Organizacije bodo preko portala izdajale potrdila o udeležbi. Potrdilo o udeležbi je certifikat, ki podpira prepoznavnost in vidnost udeležbe v aktivnostih ESE. Organizacija je dolžna izdati potrdilo o udeležbi vsakemu udeležencu, ki je zaključil aktivnost ESE. Udeleženci si bodo potrdilo lahko prenesli s portala in ga natisnili, služilo pa bo kot dokazilo o opravljenih aktivnostih v programu ESE. Poleg potrdila o udeležbi je priporočena še uporaba orodja za beleženje neformalno pridobljenih

izkušenj Youthpass, do katerega je upravičen vsak udeleženec ESE.

Uporaba portala ter povezava udeleženca in organizacije je v programu ESE obvezna. Prepričani pa smo, da je uporaba tudi smiselna, saj bo postopen prehod na enotno vstopno točko za organizacije pomenil manj birokracije, predvsem pa poenostavitev iskanja udeležencev za svoje projekte. Mladi pa bodo lahko na sodoben in enostaven način našli primerne solidarnostno naravnane projekte zase in imeli pri tem na voljo ustrezno podporo. Hkrati se bo izgrajevala tudi skupnost ESE, ki bo v prihodnosti še dodatno pripomogla k bolj solidarni in vključujoči družbi.

PORTAL EVROPSKE SOLIDARNOSTNE ENOTE

VKLJUČEVANJE MLADIH

Z MANJ PRILOŽNOSTMI V PROGRAM EVROPSKA SOLIDARNOSTNA ENOTA

Maja Drobne,
projektna sodelavka, MOVIT

Smo res vključujoči? So naši programi zares dostopni? So metode dela prilagojene? Razmišljamo o inkluziji, ko snujemo projekte in programe? Imamo dostopne prostore za delo? Imamo spletno stran, prilagojeno slabovidnim? Uporabljamo ustrezne zaimke in vključujoč ter spoštljiv jezik, ko naslavljamo osebe? S svojimi mladimi govorimo o medkulturnosti in medsebojnem spoštovanju različnosti? Ali ob tem, ko razpišemo usposabljanje, kdaj pomislimo na to, da si vsi mladi, ki imajo manj priložnosti zaradi najrazličnejših ovir, samo želijo enakovredno participirati v čim več (idealno vseh) projektih?

Je lahko delati projekte z mladimi z manj priložnostmi? Absolutno ne. Gre za izjemno zahtevno delo, kjer nikoli ne veš, kaj lahko pričakuješ. A nobena ovira ni tako visoka, da je ne bi mogli preskočiti.

Je učinek na njih neprimerno večji? Absolutno da. Učinki, ki jih imajo projekti mobilnosti za mlade, ki imajo običajno manj priložnosti, so neprimerno večji. Ker imajo veliko več motivacije, toliko bolj cenijo priložnosti in iz njih potegnejo svoj maksimum.

Zgodbe z udeleženci z manj priložnostmi, ki jih pišejo projekti in lokalna okolja z njimi, so tiste, zaradi katerih vedno rečemo, da zanje utripa srce mladinskega dela. Ko mladi z nedokončano srednjo šolo zaključijo dvomesečno prostovoljsko službo, nato pa tudi šolo, ker je s tem sedem let odlašal, na prostovoljski izkušnji pa ugotovil, da zna in zmore, tako s srednjo šolo kot tudi z življenjem. In potem dobi službo. In njegovo življenje se obrne za 180 stopinj v smer, za katero še sam ni vedel, da je mogoča. Ker je dal priložnost sebi, ker so mu jo dali v organizaciji in ker je z ustrezno podporo prišel do svojega zadovoljstva. In tovrstnih zgodb je ogromno.

Vključevanje mladih z manj priložnostmi. Hmm, pogosta besedna zveza v mladinskem delu. Srečujemo jo skoraj na vsakem koraku v našem sektorju. Pa res vemo, o čem govorimo, in še bolj pomembno, ali to zares živimo?

Skupine mladih z manj priložnostmi:

- INVALIDNOST** (tj. udeleženci s posebnimi potrebami): mladi z motnjami v duševnem (intelektualnem, kognitivnem, učnem) razvoju ter s telesnimi, čutilnimi ali drugimi prizadetostmi itd.
- ZDRAVSTVENE TEŽAVE:** mladi s kroničnimi zdravstvenimi težavami, hudimi boleznimi ali duševnimi motnjami itd.
- TEŽAVE V IZOBRAŽEVANJU:** mladi z učnimi težavami, mladi osipniki, nižje kvalificirane osebe, mladi s slabim šolskim uspehom itd.
- KULTURNE RAZLIKE:** priseljenci, begunci ali potomci priseljenjskih ali begunjskih družin, mladi, ki pripadajo nacionalni ali etnični manjšini, mladi s težavami pri jezikovnem prilagajanju in kulturnem vključevanju itd.
- EKONOMSKE OVIRE:** mladi z nizkim življenjskim standardom, nizkimi prihodki, mladi, ki so odvisni od sistema socialnega varstva, dolgotrajno brezposelni ali revni mladi, mladi brezdomci, zadolženi ali s finančnimi težavami itd.
- SOCIALNE OVIRE:** mladi, ki se srečujejo z diskriminacijo na podlagi spola, starosti, etnične ali verske pripadnosti, spolne usmerjenosti, invalidnosti itd., mladi z omejenimi socialnimi spretnostmi ali z nesocialnim ali visoko tveganim vedenjem, mladi v prekarnem položaju, (nekdanji) prestopniki, (nekdanji) uživalci drog ali alkohola, mladi starši in/ali mladi starši samohranilci, sirote itd.
- GEOGRAFSKE OVIRE:** mladi z oddaljenih ali podeželskih območij, mladi, ki živijo na majhnih otokih ali v obrobni regiji, mladi s problematičnih urbanih območij, mladi z območij s slabše dostopnimi storitvami (omejen javni prevoz, slaba infrastruktura) itd.

KDO SO MLADI Z MANJ PRILOŽNOSTMI, O KATERIH GOVORIMO?

Strategija vključevanja in raznolikosti Evropske komisije opredeljuje sedem kategorij mladih z manj priložnostmi.

Gre za mlade, ki so v slabšem položaju v primerjavi s svojimi vrstniki, ker se srečujejo z enim ali več dejavniki izključevanja in ovirami, navedenimi v nadaljevanju.

Opredelitev se namenoma osredotoča na položaj mladih, da bi preprečili stigmatizacijo in krivdo. Seznam ni izčrpen, vendar kaže na vrsto položajev izključevanja, o katerih je govora. Vzroki za prikrajšanost so lahko številni, podobno pa velja tudi za rešitve.

Pomembna je primerjalna prikrajšanost, saj če je oseba v enem od navedenih položajev, to še ne pomeni samodejno, da ima manj priložnosti v primerjavi z vrstniki (vsi pripadniki manjšin niso diskriminirani, invalidna oseba ni nujno prikrajšana, če je okolje prilagojeno itd.). Tveganje za izključenost zaradi določenih dejavnikov in ovir se razlikuje glede na državo in ozadje.

KAJ PRINAŠA EVROPSKA SOLIDARNOSTNA ENOTA?

Evropska solidarnostna enota na področju dela z manj priložnostmi prinaša kar nekaj novosti. Pa si jih oglejmo:

MOŽNOST PROSTOVOLJSTVA V SVOJI DRŽAVI

Za mlade z manj priložnostmi je mobilnost velik in včasih zelo težek korak. Zato je dobro začeti postopoma, kar Evropska solidarnostna enota omogoča. Da začneš tam, kjer še vedno govoriš isti jezik, se moraš pa vseeno znajti v delovnih nalogah in lastnih interesih ter prepoznavanju lastnih potencialov. Kratkoročno ali dolgoročno prostovoljstvo, ki ga lahko opraviš znotraj svoje države, je odlična odskočna deska za dolgoročneje v tujini.

INDIVIDUALNE PROSTOVOLJSKE AKTIVNOSTI

Ko v prostovoljskih aktivnostih sodelujejo mladi z manj priložnostmi, lahko trajajo od dveh tednov do dveh mesecev. Tovrstne solidarnostne aktivnosti mladim nudijo možnost, da sodelujejo v vsakodnevnem delu organizacij.

SKUPINSKE PROSTOVOLJSKE AKTIVNOSTI

Skupine štejejo od 10 do 40 mladih prostovoljcev iz vsaj dveh različnih držav, ki opravljajo prostovoljsko delo od dveh tednov do dveh mesecev. Tovrstne solidarnostne aktivnosti lahko še posebej prispevajo k vključevanju mladih z manj priložnostmi preko Evropske solidarnostne enote.

POSEBNA (FINANČNA) PODPORA ZA MLADE Z MANJ PRILUŽNOSTMI

Poleg običajne podpore za prostovoljca (organizacij-

ska podpora, potni stroški, žepnina, jezikovna podpora) je sedaj na voljo posebna postavka za delo z mladimi z manj priložnostmi, in sicer v Sloveniji ta znaša 7 € na prostovoljca na dan prostovoljske službe. Postavka je namenjena pripravi prostovoljcev na prostovoljsko službo, okrepljenemu mentorstvu, spremljanju in podpori prostovoljcem, potrjevanju učnih učinkov itd. Prav tako je še vedno na voljo 100 % financiranje spremljevalca mladega z manj priložnostmi.

Tudi v okviru izrednih stroškov je možno zaprositi za dodatna sredstva za delo z mladimi z manj priložnostmi. V tej kategoriji je možno zaprositi za sredstva, ki bi jih potrebovali mladi z manj priložnostmi ali posebnimi potrebami in jim omogočajo enakovredno udeležbo v programu kot ostalim mladim, a ne spadajo v nobeno zgoraj naštetto kategorijo. Prav tako je v tem delu mogoče zaprositi za dodatne stroške za okrepljeno mentorstvo, če realni stroški presegajo 70 % podpore za vključevanje.

Za prijavo projekta, ki vključuje mlade z manj priložnostmi, potrebujete znak kakovosti.

SOLIDARNOSTNI PROJEKTI

Začeti ni nikoli lahko, je pa malo lažje, če to narediš v družbi svojih vrstnikov in če naredite nekaj dobrega za lokalno skupnost. S solidarnostnimi projekti se lahko vsaj pet mladih zbere z namenom, da izvedejo projekt, ki prinaša spremembo za lokalno skupnost v

skladu z načelom solidarnosti, pod budno spodbudo in podporo mentorja, s tem pa pridobijo prve neformalne izkušnje. Gre za bolj enostavne, začetniške projekte, ki pa lahko imajo zelo velik vpliv tako na mlade kot na lokalno skupnost, hkrati pa so lahko dober uvod v mednarodno učno mobilnost.

Poleg običajne podpore (500 € na mesec aktivnosti) in inštruktorja v projektu (137 € na dan za največ 12 dni) je možno dobiti tudi posebno podporo za mlade z manj priložnostmi v izrednih stroških, ki jo morate utemeljiti (sredstva, ki mlade z manj priložnostmi postavijo v enak položaj, kot ga imajo ostali).

PRIPRAVNOSTVA IN DELOVNA MESTA

Tudi delovna praksa za polni delovni čas, ki traja od dveh do šestih mesecev in je plačana s strani organizacije, ki je odgovorna za pripravištvo udeleženca, vpisanega v Evropsko solidarnostno enoto, je lahko namenjena mladim z manj priložnostmi. Pripravištva vključujejo vidik učenja in usposabljanja, ki pomagata

udeležencem pridobiti relevantne izkušnje in razvijati kompetence za svoj osebni, izobraževalni, socialni, državljanski in profesionalni razvoj.

Tu lahko zaprosite za sredstva za podporo, ki so enaka tistim pri prostovoljstvu, torej 7 € na udeleženca na dan pripravništva ali dela. Postavka je namenjena na primer pripravi udeležencem na pripravništvo ali delo, okrepljenemu mentorstvu, spremljanju in podpori udeležencem, potrjevanju učnih učinkov itd. Prav tako je tudi tu na voljo 100 % financiranje spremljevalca mladega z manj priložnostmi.

Kot pri prostovoljstvu so tudi tu v okviru izrednih stroškov možna sredstva, ki mladim udeležencem pripravništva in delovnih mest ponujajo enako izhodišče, kot ga imajo za uspešno opravljanje aktivnosti ostali mladi. Za prijavo projekta, ki vključuje mlade z manj priložnostmi, potrebujete znak kakovosti s specifičnim delom o posebni podpori, ki jo lahko organizacija zagotovi pri vključujočih projektih.

KAJ LAHKO ZAKLJUČIMO?

ESE v polje dela vključujočih projektov prinaša večje zavedanje, da je dodatna podpora za mlade z manj priložnostmi še kako pomembna. Z dodatno finančno in vsebinsko podporo organizacije spodbujajo, da se jih več odloča za tovrstne projekte. Tudi Movit kot slovenska nacionalna agencija programa ESE se že letos osredotoča na podporo organizacijam z nadaljevanjem projekta Ključ do vključenosti (z nacionalnimi in mednarodnimi aktivnostmi), ki bo omogočil organizacijam mreženje na področju oblikovanja vključujočih projektov, ki so namenjeni mladim z manj priložnostmi. Želja je tudi, da se na evropski ravni vzpostavi mreža organizacij, ki si želijo ustvarjati kakovostne vključujoče projekte. Socialno vključevanje tako še naprej ostaja glavna prioriteta in vključevanje najbolj ranljivih skupin mladih bo še naprej podprto na najrazličnejše načine. Naj bo tudi Evropska solidarnostna enota ključ do vključenosti za najbolj ranljive skupine mladih. Organizacijam, ki v tovrstnih projektih še ne sodelujejo, toplo priporočamo, da se udeležijo katere izmed ponujenih

aktivnosti, razmislijo o vprašanih, navedenih na začetku tega članka in stopijo na pot tovrstnih projektov, saj ni nemogočih ovir, rezultati in učinki tovrstnih projektov pa so na koncu neprecenljivi.

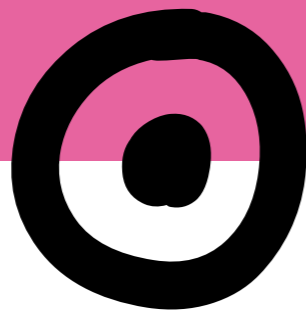

KAJ MI POMENI SOLIDARNOST

Na vprašanje »Kaj je solidarnost?« ni jasnega enoznačnega odgovora. O tem, kaj posamezniku ali organizaciji pomeni solidarnost, smo povprašali mlade iz Slovenije, mlade prostovoljce iz tujine, ki sodelujejo v projektih prostovoljstva v okviru programa Evropska solidarnostna enota, predstavnike mladinskih organizacij, delodajalce, župane občin in ministre. Vsak izmed njih je v svojem odgovoru poudaril nekoliko drugačen vidik solidarnosti in s tem odprl novo možnost za razmislek.

Kaj pa vam pomeni solidarnost?

Po mojem mnenju ima lahko solidarnost več različnih oblik. Lahko pomeni pomoč

komu, ki jo potrebuje, demonstriranje na ulici za nekaj, kar mi je pomembno, ali sodelovanje v socialnem projektu, kot počnem zdaj v okviru programa ESE. V ozadju najdemo več konceptov: sodelovanje, ideja povezanosti med ljudmi in občutek, da si del nečesa (npr. skupine, določenega kroga ali društva).

V mojem vsakdanjem življenju se mi zdi solidarnost uporabna in nekaj, k čemur res stremim, ker je pomembna in mi prinaša veliko veselja. Kot pravi citat: »Sam greš hitreje, skupaj prideš dlje.«

Lisa Fernandes

Solidarnost zame pomeni iskrena pomoč in podpora med različnimi

ljudmi, z enakimi, dobrimi nameni. Pomeni, da smo sočutni in nam je mar. Biti solidaren po mojem mnenju ne pomeni le sodelovati v velikih dobrodelnih akcijah. Solidarni smo pravzaprav vsak dan, ko z majhnimi pozornostmi pomagamo in skrbimo drug za drugega. Ko pozabljivemu sošolcu posodimo svinčnik, s sodelavci delimo piškote, babico peljemo v trgovino.

Tereza Dariž

Zame je solidarnost vrednota in tudi družbeno vedenje, ki spodbuja medsebojno povezovanje,

sodelovanje in pomoč. Omogoča medsebojno spoštovanje, razvoj odgovornosti tako posameznikov kot družbe. S solidarnostnimi akcijami skrbimo za pomoči potrebne posameznike v družbi ali določene skupine ljudi, skrbimo za okolje, v katerem ustvarjamo in delujemo. S solidarnostjo se tako posamezniki kot družba učimo, kar predstavlja temelj razvoja.

Sonja Majcen

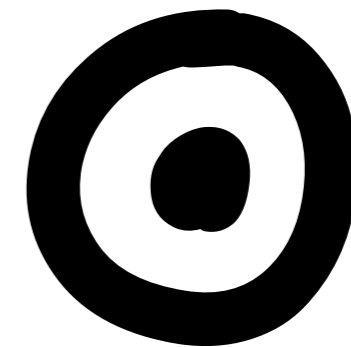

No, najprej mislim, da lahko rečem, da je Evropska solidarnostna enota spremenila moje življenje.

Vedno sem si želela nekaj časa živeti v Sloveniji in zaradi ESE mi je uspelo, da sem se preselila sem. Uresničile so se mi največje sanje.

Po mojem mnenju je to zelo dobra priložnost za ODPRTE mlade, ki bi želeli delati v tujini in pridobiti izkušnje iz resničnega življenja ali pa samo želijo deliti svoje ideje in ustvarjati dobre stvari z drugimi ljudmi s celega sveta. Mislim, da je to najbolj dragoceni del te izkušnje.

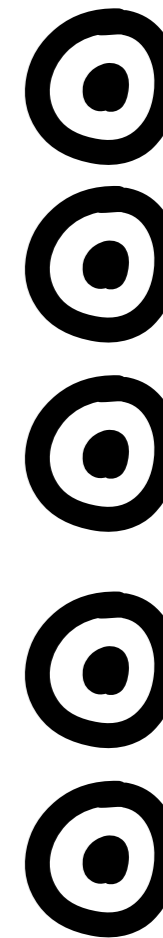
Adrienn Veres

Solidarnost je tudi stremenje družbe k rasti in izboljševanju na osebni in družbeni ravni. Če ena oseba v življenju

napreduje (npr. pridobi določeno izobrazbo ali znanje, postane finančno samostojna, premaga zasvojenost), s tem vsi pridobimo, saj imamo enega zadovoljnega, produktivnega člana družbe več. Neprivoščljivost, tekmovalnost in druga spotikanja po drugi strani razumem kot nasprotje solidarnosti. Kot nekaj, kar ruši in načinja zgrajeno. So kot nekakšen kisel dež, ki pada na sicer dobro zgrajeno strukturo.

Aleksandra Kansky

Solidarnost se v družboslovju največkrat nanaša na občutek enotnosti in skupnega znotraj

določene skupine. Pri tej definiciji pa me moti, da se enotnost lahko napačno enači s homogenostjo – pri tej je cilj nagrajevati konformizem in kaznovati raznolikost. Namesto tega predlagam razumevanje solidarnosti kot namero, da se družbo samo prilagodi potrebam njenih članov. Po mojem mnenju solidarnost sestavljajo empatija, vključevanje in odprtost na vseh ravneh – individualni, lokalni in mednarodni. Biti solidaren pomeni preizpraševati uveljavljene norme in ponuditi globalen smisel enotnosti na podlagi naše skupne človeškosti.

Jakub Āč

Slovenci o sebi že pregovorno pravimo, da smo dobrodelni. Obstajajo tudi statistike, po katerih se

močno nadpovprečno odzivamo npr. na naravne nesreče doma ali v tujini, s finančno pomočjo ali s prostovoljnimi delom. Delovanje Socialne akademije temelji na petih vrednotah, med katerimi je ena tudi solidarnost. Ne dobrodelnost. Na Socialni akademiji namreč menimo, da je solidarnost več kot le dobrodelnost. Prav s temi besedami smo tudi naslovlili Socialni teden 2018. Če je dobrodelnost usmerjena predvsem enosmerno, od tistega, ki ima, proti tistemu, ki nima ali ima manj, je solidarnost odraz medsebojne (enakomerne) povezanosti. Kot je zapisal veliki ruski pisatelj Dostojevski: »Ko dvignemo prt v eni točki se z njo dvignejo tudi drugi deli prta.« V kulturi posameznika je skupnost, z njo pa solidarnost, močno na udaru.

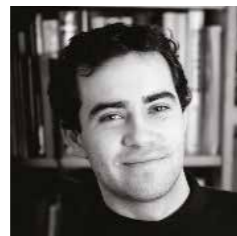
Matej Cepin

Ne verjamem v filozofijo dajanja brez prejemanja, zato je potrebna interakcija med prejemnikom

in ponudnikom solidarnosti. Gre za socialno kohezijo med ljudmi, ki ravno s socialnega vidika zelo razpada. Razpada na kulturne, etnične, generacijske otočke. In če obstajajo rušitelji, potem morajo obstajati tudi graditelji pravične družbe. Največja težava sodobnega človeka je pozabljanje – individualno, kolektivno, zgodovinsko in kulturno. Pozabili smo na modrosti naše preteklosti, na našo vlogo v sedanosti in odgovornost za prihodnost. Prva odgovornost za prihodnost pa je skrb za sočloveka ne glede na to, kaj je in kdo je. In ta odgovornost je lahko zelo prijetno breme.

Faila Pašič Bišič

Ko govorimo o solidarnosti, govorimo o občutih in dejanjih, ki vzklijejo na osnovi osebne zmožnosti

pristnega doživljanja hvaležnosti. Koraki na poti razvijanja solidarnosti v naši (družbeni, družinski, partnerski, prijateljski, mladinski idr.) kulturi so torej koraki razrešitve elementov kulture, ki v njej krepijo zavistne držbe, ter sočasna osredotočenost na elemente, ki krepijo držbo hvaležnosti. Pot do podkrepitve omenjene držbe je tako pot empatičnega in smiselnega prevrednotenja izkušenj, ki so posameznike/-ce pustile z bolečim pečatom izkustva »biti sam/a«.

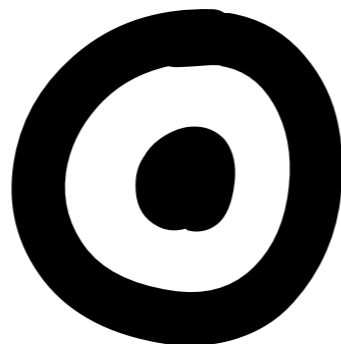
Iztok Zver

V Društvu Center za pomoč mladim je solidarnost temeljna vrednota in jo razumemo kot vzajemno

skrb. Jo promoviramo, o njej diskutiramo, jo zastopamo, ustvarjamo okolje in priložnosti za učenje in prevzemanje odgovornosti zanjo. Solidarnost udejanjamo v odnosih med in do mladih udeležencev programov, sodelavcev, prostovoljcev in vseh drugih, s katerimi prihajamo v stik. Solidarnost je vrednota, ki jo živimo tudi v prostem času, ko nismo v službi.

Janez Arh

Solidarnost se nahaja med ljudmi z razvito empatijo. Solidarnost biva med ljudmi, ki bogastva

ne vrednotijo le v materialnih dobrinah, temveč jim predstavlja bogatenje osebnosti, učenje in rast. Solidarnost pomeni nekaj dati in se ob tem obogatiti.

Barbara Gogala

Solidarnost je – poleg svobode in enakosti – eden ključnih konceptov za vzpostavljanje bolj pravične

družbe. Vzpostavlja namreč omrežje odnosov, ki temeljijo na vzajemni izmenjavi in zaupanju. Povezuje posameznike in skupine, ki sodelujejo in skozi izgradnjo skupnega odpravljajo razmerja moči. Solidarnost je nenazadnje tudi način življenja, ki ne glede na različnost gradi na sprejemanju in spoštovanju. Vključuje tiste posameznike in skupine, ki so zaradi osebnih okoliščin, na katere ne morejo vplivati, pogosto odrinjeni na rob družbe. Brez solidarnosti ni vključujoče in demokratične družbe, zato je zelo pomembno, da se to vrednoto nenehno razvija, spodbuja in krepi, med drugim tudi z neformalnim izobraževanjem in prostovoljstvom.

Maja Žunič Fabjančič

Solidarnost razumem s treh vidikov. Najprej je tu odsotnost egoizma, ki ga nadomesti medsebojna

pomoč oziroma pomoč tistemu, ki jo potrebuje. Na ravni čustev je solidarnost mogoča ob predpogoju empatije ali sočustvovanja, saj sicer ni mogoče zaznati položaja in razmišljanja drugega. In končno je solidarnost pozitivno občutenje obeh, tistega, ki s svojim delovanjem postaja solidaren, kot tistega, ki solidarnost potrebuje. Bistvo solidarnosti nima tržne vrednosti. Je nekaj, kar lahko storimo sami in uživamo sami. V solidarnosti nihče ničesar ne izgubi, lahko samo dobi!

dr. Vladimir Prebilič

Ob besedi solidarnost najprej pomislim na vrednote, ki so del naše osebnosti že od malega.

Pomislim na to, kako pomembna je empatija do sočloveka in to, da mu znamo prisluhniti, se z njim pogovoriti. Da nekomu polepšamo dan, je včasih dovolj že prijazna in vzpodbudna beseda.

Menim, da se je pomen solidarnosti v zadnjih letih bistveno spremenil. Če je še pred desetimi leti pomenila predvsem neko fizično pomoč sočloveku, imam občutek, da jo danes dojemamo v večji meri kot moralno podporo. Zdi se mi, da je ob današnjem hitrem tempu življenja lepa beseda še toliko bolj pomembna. Iz tega izhajajo tudi številne organizacije in društva za samopomoč, ki temeljijo na podpori in izmenjavi izkušenj med posamezniki.

Pri svojem delu dnevno srečujem ogromno ljudi. Včasih me kak občan ali občanka ustavi na cesti samo zato, da mi pove, kako so Trbovlje lepo mesto in kako rad živi v naši občini. Ali pa mogoče lepe misli, ki jih otroci napišejo, risbe, ki mi jih narišejo. Pozitivna energija nekoga ti lahko resnično polepša dan.

Jasna Gabrič

Menim, da je solidarnost ena pomembnejših vrednot sodobne družbe. Je vezivo, ki družbo povezuje in jo dela uspešno.

Biti solidarna družba pomeni, da smo solidarni drug z drugim, tisti, ki imajo več, s tistimi, ki imajo manj, in da pomoč lahko pričakujemo tudi, ko bomo v težavah sami. Solidarnost je osnova moderne socialne države, na principu solidarnosti so zasnovani tudi temeljni socialnovarstveni sistemi. Zaradi načela solidarnosti, ki je vgrajeno v zakonodajo, se namreč socialna varnost zagotavlja tudi osebam, ki si ne glede na svoj prispevek iz objektivnih razlogov ne morejo zagotoviti splošne ravni materialne in socialne varnosti. To pomeni, da se lahko nekaterim priznajo večje pravice, kot bi jim pripadale, če bi se upoštevalo samo tisto, kar so tudi sami vplačali oziroma prispevali.

mag. Ksenija Klampfer

Zmanjševanje neenakosti je eden največjih in žal še vedno aktualnih družbenih izzivov doma, v EU in po svetu. Naša družba bo dosegla prepotrebni civilizacijski standard takrat, ko bo v polni meri zagotavljala svobodo, enake možnosti, blaginjo in varnost vsem državljanom in državljanom, ter takrat, ko bo skupnost živela in delovala solidarno in povezano tako na nacionalni ravni kot na ravni EU. Izenačevati moramo možnosti prihodnjih generacij ter si prizadevati, da v vsem, kar delamo in živimo, zagotavljamo boljše pogoje bivanja zase in za druge in ne na račun drugih. Udejanjiti idejo o družbi, ki daje možnosti in koristi vsem ljudem, je naloga vseh nas. Že danes. Mladi ste tisti, ki boste gradili družbo prihodnosti, v kateri mora solidarnost ponovno postati ena ključnih in skupnih vrednot in prioriteta družbenega napredka.

dr. Jernej Pikalo

EVROPSKA SOLIDARNOSTNA ENOTA V AKCIJI

V začetku lanskega leta je nekaj mladih, vpisanih na portal Evropske solidarnostne enote, dobilo vabilo, da se pridružijo projektu v okviru programa Evropska solidarnostna enota v Narcii (Italija), ki jo je prizadel hud potres. Prva skupina ESE prostovoljcev je tja prispela 17. avgusta 2017, leto dni po naravni katastrofi, da bi pomagala pri prizadevanjih za popravilo škode in obnovo socialnih storitev za lokalno skupnost. Tam so sodelovali pri obnovi objektov, organizirali delavnice, dejavnosti na prostem in kulturne dogodke. Prostovoljce sta na lokaciji obiskala tudi evropski komisar Tibor Navracics in predsednik Evropskega parlamenta Antonio Tajani.

Foto: © European Union, 2017 / Source: EC - Audiovisual Service / Photo: Fabio Frustaci

AKTUALNO

Commission President Juncker announced the establishment of a European Solidarity Corps in his State of the Union address in 2016. Two years later the European Parliament approved the legal basis for the new EU programme. Janez Škulj, chairman of the board of MOVIT, reflects on the process, the relationship between the Solidarity Corps and youth work, and his expectations towards the implementation of the new programme in Slovenia.

V ŽARIŠČU

How we understand solidarity is influenced by many factors. Anica Mikuž Kos explores the notion of solidarity and underlines its importance as the glue of our societies. Jaka Kukavica presents how the idea of solidarity is embedded in the identity and legal framework of the European Union, and explains the gap between the legal provisions and reality. Dr. Andrej Kirbiš dives into research data and presents the attitude of young people in Slovenia towards solidarity.

INTERVJU

Zoran Stančič, the head of the European Commission representation in Slovenia, presents his views on solidarity, explains what we can expect from Erasmus+ and European Solidarity Corps in the new Multi-annual Financial Framework after 2020, and what he expects from the implementation of the European Solidarity Corps.

EVROPSKA SOLIDARNOSTNA ENOTA

The European Solidarity Corps builds on the achievements of more than 25 years of European programmes in the field of youth and solidarity, especially on the success of the European Voluntary Service.

This section presents a compilation of articles that explain in-depth all three operational actions of the programme (volunteering, traineeships and jobs, solidarity projects), as well as all of the support measures for organisations and participants that are offered in the framework of the Corps.

REFLEKSIJE

"What is solidarity?" is one of the most common questions around the European Solidarity Corps. There is no right or wrong answer, there are just different perspectives. In search of these perspectives, we asked young people from Slovenia, young volunteers from different countries participating in volunteer projects in the framework of the European Solidarity Corps, representatives of youth organizations, employers, mayors and ministers what solidarity means to them. Each of them provided their own unique perspective that offers a new option for reflection how each of us understands solidarity. So, what does solidarity mean to you?

IN THIS ISSUE
YOU CAN READ ...

Foto: © European Union, 2016 / Source: EC - Audiovisual Service / Photo: François Walschaerts

REVIJA

MLADI **E** ŠT. 39

MOVIT

NACIONALNA AGENCIJA
PROGRAMOV ERASMUS+: MLADI V AKCIJI
IN EVROPSKA SOLIDARNOSTNA ENOTA
DUNAJSKA CESTA 5
1000 LJUBLJANA

TEL: 01/430 47 47

SPLET: WWW.MOVIT.SI

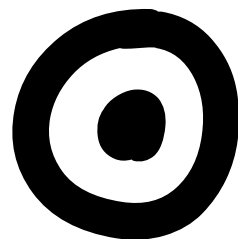
E-POŠTA: INFO@MOVIT.SI

Publikacija je financirana s strani Evropske komisije in Urada RS za mladino. Vsebina publikacije odraža izključno stališča avtorjev. Nacionalna agencija ter Evropska komisija nista odgovorni za kakršno koli uporabo informacij, ki jih publikacija vsebuje.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

URAD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA MLADINO

EVROPSKA
SOLIDARNOSTNA
ENOTA